

วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

*Journal of Social Sciences
Roi Et Buddhist College*

ISSN _____

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-เมษายน 2565

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ISSN _____

วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด
Journal of Social Sciences Roi Et Buddhist College

Volume 1 No.1 January-April 2022

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-เมษายน 2565

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด ปีที่ 1 ฉบับที่ 1

มกราคม-เมษายน 2565

Journal of Social Sciences Roi Et Buddhist College Volume 1 No.1

January-April 2022

จัดทำโดย

สำนักงานวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โทรศัพท์ 043-568487

วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

Journal of Social Sciences Roi Et Buddhist College

- **เจ้าของ**

สำนักงานวิชาการ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- **Owner**

Office of Academic Affairs Roi Et Buddhist College,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

- **สำนักงาน**

วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เลขที่ 252 หมู่ที่ 4 ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด 45170
โทร/โทรสาร (043) 569517, (043) 569487 <http://roiet.mcu.ac.th/>
Email: Roiet@mcu.ac.th

- **Officer**

Roi Et Buddhist College
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
252 M.4, Niwet, Thawutburi, Roi-et, Thailand, 45170
Tel/Fax: +66 43 569 517, 66 43 569487 <http://roiet.mcu.ac.th/>
Email: Roiet@mcu.ac.th

- **ที่ปรึกษา (Advisors)**

อธิการบดี	Rector
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	Vice-Rector for Administration
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	Vice-Rector for Academic Affairs
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา	Vice-Rector for Planning and Development
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป	Vice-Rector for General Affairs
รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น	Vice-Rector for MCU
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	Dean, Graduate School
คณบดีคณะพุทธศาสตร์	Dean, Faculty of Buddhism
คณบดีคณะสังคมศาสตร์	Dean, Faculty of Social Sciences
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์	Director, Buddhist Research Institute
ผู้อำนวยการกองวิชาการ	Director of Academic Division
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด	Director of Buddhist College

- **บรรณาธิการ**

พระครูสุตวรธรรมกิต, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร.
Phrakhrusutawarathammit, Asst.Prof. Dr.

- **ผู้ช่วยบรรณาธิการ**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกานดา จันทวารีย์
Asst.Prof. Dr. Sukanda Junthavaree

- **กองบรรณาธิการ (Editorial Board)**

ผศ.ดร.สยามพร พันธไชย
ผศ.ดร.ไพฑูรย์ สอนมะไฟ
ผศ.ดร.สุทธิพันธ์ อรัญญवास
พระครูปริยัติวรเมธี, ผศ.
ผศ.อภิชนา พรหมศรี

ผศ.กิตติพัทธ์ เทศกำจร
พระครูปลัดสมหมาย อตถสิทโธ
พระณัฐวุฒิ สิริจันโท, ดร.
ดร.สนุก สิงหมาตร
ดร.พิกุล มีมานะ
รศ.ดร.ภักดี โพธิสิงห์
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ
ผศ.ดร.สรพงศ์ แสงเรณู
ผศ.ธรรมรัตน์ สีนรุเดช

● ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Reviewers)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระสุวรรณหเมธารักษ์, ผศ.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระเมธีธรรมจารย์, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระครูปริยัติกิตติธำรง, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร,รศ.ดร	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระปลัดระพิน พุทธิสาโร, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาดาวสยาม วชิรปญโญ, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พระมหาโยธิน โยธโก, รศ.ดร.	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.พรรษา พฤษมยางกูร	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รศ.ดร.ยุภาพร ยุภาศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รศ.ดร.หอมหวล บัวระภา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ.ดร.ฉลอง พันธุ์จันทร์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.ดร.ธีรพงษ์ มีไธสง	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รศ.ดร.รัตนะ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.สาคร พรหมโคตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร.วิเชียร แสนมี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.เบญจวรรณ บุญโทแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.อภิรักษ์ บุรรุ่งโรจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ธรรมรัตน์ สีนุเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.พิมลศักดิ์ นิลผาย	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
พลเอก ผศ.ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ดร.พรนภา เตียสุธิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
อาจารย์อรรณูญา เดชพงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตะวันออก วิทยาเขตจักรพงษ์ภูวนารถ

- ฝ่ายประสานงานและการจัดการ (Coordination and Management)

พระครูวินัยธรรวราวุฒิ มหาวโร, ดร.	พระอธิการณัฐวุฒิ ฐานวุฑโฒ
พระณัฐวุฒิ ศิริจันท, ดร.	พระครูใบฎีกาชาญยุทธ จิรสุโภ
พระระพิน จิตธมโม	นายนาวิ แก้วดี
นางสาวอนงค์ นินทรราช	นางสาวชนัญชิตา ถาวะโร
นายจักรี ผารัตน์	

- ฝ่ายประสานงานต่างประเทศ (Coordination of Foreign)

พระมหาคมคาย สิริปัญญา, ดร.

- ฝ่ายนิติกร (Legal officer)

พระพลากร สุ่มงคโล, ดร.

ดร.สนุก สึงมาตร

ผศ.ดร.สุทธิพันธ์ อรัญवास

- พิสูจน์อักษร (Proofing)

ดร.พิกุล มีมานะ

นางสาววิกุล วิลัยหล้า

- ศิลปกรรม (Designed)

พระครูปริยัติวรเมธี, ผศ.ดร

ผศ.กิตติพัทธ์ เทศกำจร

- ฝ่ายสมาชิก

ผศ.อภิชนา พรรณศรี

นางรมิดา สวนมะไฟ

นางสาวณัญชิตยา แก้วดี

- กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน-ธันวาคม

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ ได้จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัย และแลกเปลี่ยนแนวคิด ความก้าวหน้าใหม่ทางด้านพระพุทธศาสนา ศิลปะศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ พร้อมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ ได้ดำเนินการนำองค์ความรู้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ค้นคว้าวิจัย จากหลายกลุ่มสหวิทยาการ ซึ่งได้ผ่านการกลั่นกรอง พิจารณา จากผู้ทรงคุณวุฒิที่ทรงความรู้ เพื่อให้ได้คุณภาพ และถูกต้องตามหลักวิชาการ ทางกองบรรณาธิการได้ดำเนินงานพัฒนาวารสารอยู่ตลอด ปรับปรุงระบบงานให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน ปัจจุบันได้พัฒนาสู่การเป็นวารสารที่ได้มาตรฐานของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)

ในนามของบรรณาธิการ ขอเจริญพรขอบคุณผู้ร่วมเสนอผลงานทั้งบทความวิจัยและบทความวิชาการทุกท่าน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินบทความวิจัยที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ส่งผลให้วารสารวิชาการสังคมศาสตร์ มีคุณภาพและมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หากผู้อ่านมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาวารสารให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ทางกองบรรณาธิการวารสารวิชาการสังคมศาสตร์ขอน้อมรับด้วยความยินดี และขอเจริญพร ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระครูสุตวรธรรมกิจ, ผศ.ดร.

บรรณาธิการ

สารบัญ

- การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด _____ 1
THE PARTICIPATION OF YOUTH DEVELOPMENT IN HORA DISTRICT, ATSAMAT DISTRICT,
ROI-ET PROVINCE
พระณัฐภูมิ วชิรปัญญา (พุดมี), นางสาวนัยญาติ จันทวารีย์
- การบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัด
ยโสธร _____ 11
Water Management for Sustainability in Agriculture in Trai Mun Subdistrict Sai Mun District,
Yasothon Province
พระมหาวัชรินทร์ อินทวชิโร (เสนารัตน์), ดร.พิภพ สีนรพงศ์
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่
อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด _____ 22
People's Participation in Local Administration: Case Study of Tambon Bandu
Administration Organization, At samat, Roi-Et.
พระจตุตถพงศ์ ฐานวิโร
- คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน เทศบาลนคร
นนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี _____ 37
Quality of public service of the Civil Registration Division and the National Identity Card
of Nonthaburi Municipality, Muang District, Nonthaburi Province
นางสาวแพรวนภา มหามัตย์
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจ
สามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด _____ 51
People Participation in Management of Subdistrict Administrative Organizations in ban du
provincial, Atsamat District, Roi-Et Province
นายบัณฑิต สายทอง, แพทย์หญิงชื่นสคนธ์ เขาว์ตระกูล

➤ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ในรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย_____68

STUDENTS' OPINIONS ON BUDDHISM COMMANDMENT AS THE ATIONAL RELIGION IN THE
CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND

นางสาวปิยพรวิทย์ ทองดี

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

THE PARTICIPATION OF YOUTH DEVELOPMENT IN HORA DISTRICT,

ATSAMAT DISTRICT, ROI-ET PROVINCE

พระณัฐวุฒิ วชิรปญโญ (พุดมี)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

Roi Et Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

นางสาวนัยณัญญ์ จันทาวรีย์

โรงพยาบาลร้อยเอ็ด

Roi Et Hospital

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเยาวชนในตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบการจัดเวทีประชาคม โดยมีผู้เข้าร่วม 105 คน ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาและการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าเยาวชนมีปัญหาเรื่องการติดเทคโนโลยี ปัญหาการใช้ความรุนแรง ปัญหายาเสพติด และปัญหาไม่รักเรียน นอกจากนี้ผลการศึกษา ยังได้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาเยาวชนจะต้องมีการมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน ด้วยกระบวนการ 5 กระบวนการ กระบวนการที่ 1 การละลายพฤติกรรมโดยผ่านกิจกรรม กระบวนการที่ 2 การสร้างการรับรู้ร่วมกันจากทุกภาคส่วนในตำบล กระบวนการที่ 3 ร่วมกันระดมความคิดจากทุกภาคส่วนในตำบลถึงปัญหา สาเหตุ และผลกระทบจากปัญหาเยาวชน กระบวนการที่ 4 ร่วมกันระดมความคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาเยาวชน และกระบวนการที่ 5 การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเยาวชน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม เยาวชน ตำบลโหรา

Abstract

The research was “The Participation of Youth Development in Hora District, Atsamat District, Roi-et Province, Thailand” The objectives of this study were 1) to study the problem of youth in Hora District, Atsamat District, Roi-et Province, and 2) to study the participation of youth development in Hora District, Atsamat District, Roi-et Province. The qualitative research method was used for this research. There were 95 participants such as students, teachers, parents and community leaders. The results of the study were found that the problems of youth in District are technology addiction, violence and drug. It also included the skipping class. Moreover, the results further revealed that the people in the District should join the responsibility through five processes. As such, the 1st process was to break the ice by using activities. The 2nd process was to create the perceptions from the stakeholder in District. The 3rd process was to barnstorm from the stakeholder in District regarding to the youth’s cause and effect. The 4 th process was to barnstorm in order to find the solutions. The 5th process was to organize the Youth Development committees.

Keywords: participation, youth, Bandu District

1. บทนำ

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้วัฒนธรรมจากต่างประเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย เด็กเยาวชนมีการซึมซับแนวคิดและกระแสนิยมบางอย่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ซึ่งบางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจากเดิมที่มี ประมาณ 5-6 เรื่อง เช่นเด็กเร่ร่อน เด็กยากจน แรงงานเด็ก โสเภณีเด็ก แต่ในระยะเวลาประมาณ 20 ปีที่ผ่านมาเริ่มพบว่า จากกลุ่มเด็กที่มีประมาณ 5-6 กลุ่ม กลายเป็นเด็กมีปัญหา 15-16 กลุ่ม เพิ่มขึ้น อย่างน่าตกใจ เด็กที่เราค้นพบคือ คุณแม่วัยใสสังคมเราไม่เคยมีเราไม่เคยมีพวกเด็กที่ไม่นอน ที่นครปฐมตามคลับต่าง ๆ เด็กไม่นอน เราเริ่มพบเด็กที่กลาย เป็นตัวสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้นในชุมชน เด็กแว้น เด็กสก๊อย เกิดนักเรียนนักเลงขึ้นตามป้ายรถเมล์ เรื่องเด็กติดยา เรื่องเด็กติดคุก เราจะเห็นว่าทั้งในเชิงชนิดและจำนวนของเด็กที่เป็นปัญหาในสังคมไทยขณะนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สภาพปัญหาซับซ้อนมากขึ้น ถ้าเรามองไปข้างหน้า อีกสักระยะหนึ่งจะเห็นว่าสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นใน 6-7 ปีก็คือเยาวชน กระทำกับเด็ก คือเยาวชนที่อายุประมาณ 16-17 ปีเขาจะกระทำกับเด็ก ซึ่งเราเริ่มเห็น เด็กใหญ่ตบทรัพย์เด็กเล็ก เอาทรัพย์สินบางอย่างจากเด็กเล็ก เราเริ่มเห็นเด็ก

กระทำกับเด็กด้วยกัน เรื่องละเมิดทางเพศ เราเริ่มเห็นเด็กขายยาเสพติดให้กับเด็ก หากเป็นเช่นนี้ต่อไปอีก 5-6 ปีในอนาคตเราอาจจะมีอาชญากรที่เรียกว่า “ยุวอาชญากร” เต็มบ้านเต็มเมือง (สุมาลี ประทุมพันธ์ และคณะ ,2555 : 13)

ปัญหาเยาวชนที่กล่าวมาข้างต้นกำลังเป็นปัญหาหนักของสังคมไทยและความรุนแรงของปัญหาก็เพิ่มมากขึ้นทุกขณะ การแก้ปัญหาให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของคนในทุกภาคส่วนของสังคมที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในชุมชนที่ควรเข้ามาร่วมด้วยช่วยกันในการหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชนมีความจำเป็นอย่างมากและจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เยาวชน ครอบครัว และสังคมเกิดภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งเพื่ออนาคตของประเทศต่อไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนโดยการเริ่มลงพื้นที่หาข้อมูลด้วยวิธีการประชุมกลุ่ม (Focus Group) เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2560 กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holder) ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ตัวแทนชุมชนผู้ปกครอง ตัวแทนหน่วยงานราชการ จำนวน 15 คน ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ในประเด็นที่เกี่ยวกับการปัญหาเด็กและ เยาวชน โดยปัญหาที่พบคือ ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนซึ่งปัญหานี้เริ่ม ส่งผลต่อครอบครัวและชุมชน โดยปัญหาที่พบคือเด็กส่วนใหญ่ติดโทรศัพท์ ติดเกมส์ มีพฤติกรรม ก้าวร้าว และติดยาเสพติด (ยาบ้า เหล้า บุหรี่) ท้องก่อนวัยอันควร เรียนไม่จบ และเด็กแว่น

ปัญหาเยาวชนที่กล่าวมาข้างต้นกำลังเป็นปัญหาหนักของสังคมไทยและความรุนแรงของปัญหาก็เพิ่มมากขึ้นทุกขณะ การแก้ปัญหาให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของคนในทุกภาคส่วนของสังคมที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในชุมชนที่ควรเข้ามาร่วมด้วยช่วยกันในการหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษา วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของเยาวชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรผู้ให้ข้อมูล

ประชากรผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน จำนวน 105 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การจัดเวทีประชาคม โดยมีผู้เข้าร่วม 105 คน ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้ปกครองและผู้นำชุมชน

4. ขั้นตอนในการวิจัย

วิธีการสนทนากลุ่ม ดำเนินการ ดังนี้

1. การเริ่มต้นสนทนากลุ่ม ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ได้เริ่มต้นด้วยการทักทาย ผู้ให้ข้อมูลหลักอย่างไม่เป็นทางการ พูดคุยเกี่ยวกับภาระหน้าที่โดยทั่วไปเพื่อสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง จะได้ใจให้ผู้ร่วมการสนทนาได้แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้มากที่สุด

2. การสนทนาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มเริ่มจากการชี้แจงวัตถุประสงค์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อโน้มน้าวให้ผู้ร่วมสนทนาได้ให้ข้อมูลที่เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้แปรผลรวมกับข้อมูลเชิงปริมาณต่อไป

3. ผู้ดำเนินการเริ่มสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลเรียงลำดับประเด็นคำถามการสนทนาตามขอบเขตการวิจัยและวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยใช้ประเด็นคำถามเดียวกันทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้ความคิดเห็นจากทุกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลไม่มีความเห็นประเด็นใดประเด็นหนึ่งก็ได้ เพื่อให้มีอิสระทางความคิดและป้องกันไม่ให้เกิดความยุ่งยากในการวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนการนำเสนอผลการวิจัย

4. การสนทนากลุ่มดำเนินการครบทุกประเด็นคำถามตามที่กำหนด คณะทำงานการสนทนากลุ่มได้บันทึกและบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลประเด็นต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกขั้นตอนโดยการจดบันทึกข้อมูล (Take note) จำนวน 2 คน และการบันทึกเสียง (Take record) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และบรรยากาศของการสนทนาได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ เพียงพอที่จะนำไปวิเคราะห์และสรุปผลการสนทนาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note taker) หรือบุคลากรผู้ช่วย (Assistant) ได้ร่วมซักถามหรือ สนทนา ในกรณีที่ผู้ดำเนินการสนทนาอาจจะตกหล่นบางประเด็นที่สำคัญเพื่อเป็นการเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

6. ผู้ดำเนินการสนทนาสังเกตกิริยาอาการ น้ำเสียง การแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การใช้ภาษา ท่าทางและสีหน้าแววตา เพื่อบรรณข้อมูลสังเกตเหล่านี้ไว้ ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมหรือชี้นำใด ๆ ในระหว่างการสนทนา แต่มีการกระตุ้น เร่งเร้าความสนใจและคอยควบคุมให้สมาชิกได้อภิปราย แสดงความคิดเห็นในประเด็นคำถามอย่างครบถ้วนทั่วถึงทุกคนอย่างเหมาะสม

7. การยุติการสนทนากลุ่ม เมื่อการสนทนากลุ่มเก็บรวบรวมข้อมูลครบทุกประเด็นคำถาม ตามที่กำหนดแล้ว ผู้ดำเนินการให้ผู้เข้าร่วมการสนทนาเพิ่มเติมความคิดเห็นของตนในประเด็นที่คิดว่าตกหล่น หรือคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์อีกครั้ง หลังจากนั้นจึงขอบคุณผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มและ ยุติการสนทนากลุ่มเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาสรุปและจำแนกเป็นรายด้าน
2. นำข้อมูลที่สรุปและจำแนกไว้หลังจากนั้นนำมาตรวจสอบและวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นภาพรวมรายด้าน

6. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ คือการศึกษาสภาพปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด อธิบายผลการศึกษาได้ดังนี้

การศึกษาสภาพปัญหาและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ใช้วิธีการศึกษาด้วยวิธีการเปิดเวทีประชาคม ประชาคม (Focus Group) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้นำชุมชน จำนวน 105 คน สรุปผลการเปิดเวทีประชาคม ณ หอประชุมโรงเรียนบ้านโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดังนี้

กระบวนการที่ 1 กระบวนการละลายพฤติกรรม ด้วยกิจกรรม

กระบวนการที่ 2 การสร้างการรับรู้และยอมรับจากทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกัน โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มผู้นำชุมชน ครู นักเรียนและผู้ปกครอง โดยการให้ร่วมกันระดมความคิดในกระบวนการที่ 3

กระบวนการที่ 3 ร่วมกันระดมความคิดจากทุกคน ทุกภาคส่วน วิทยากรกระบวนการแบ่งผู้เข้าร่วมออกเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละประมาณ 10 คน หลังจากนั้นวิทยากรกระบวนการตั้งคำถามแล้วให้ผู้เข้าร่วมตอบคำถามโดยวิทยากรกระบวนการทำการแจกการ์ดให้ผู้เข้าร่วมได้ระดมความคิด โดยตอบคำถามทีละประเด็น ซึ่งคำถามประกอบด้วย

ประเด็นที่ 1 ปัญหาของเยาวชนในชุมชนบ้านโนนจิกมีอะไรบ้าง

ประเด็นที่ 2 สาเหตุของปัญหามาจากอะไร

ประเด็นที่ 3 ผลกระทบจากปัญหา

ผลจากการระดมความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัญหาของเยาวชน สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหาที่พบในตำบลโหรา อำเภอบางสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัญหาเยาวชน	สาเหตุปัญหา	ผลกระทบ
ปัญหาติดเทคโนโลยี	สาเหตุของปัญหา	ผลกระทบทางสุขภาพและสติปัญญา
เด็กติดเกมส์ ติดโทรศัพท์ติดทีวี	1. เด็กขาดความอบอุ่น	- สายตาเสีย
สาเหตุของปัญหา	2. ครอบครัวทะเลาะวิวาท	- สุขภาพไม่แข็งแรง
ปัญหาความรุนแรง	3. ผู้ปกครองไม่ใส่ใจ	- ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์
ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ เลียนกับพ่อแม่	4. เด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ที่แท้จริง	ผลกระทบทางสังคม
รังแกเพื่อน รักแก๊งค์ พูดคำ	5. ขาดคนดูแล	- ครอบครัวไม่มีความสุขเพราะลูกมีปัญหา
หยาบ วิวาทเล่นการพนัน	6. คนในครอบครัวชุมชนติดสารเสพติด	- ชุมชนมีเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงมากขึ้น
ไม่มี สัมมาคารวะกับผู้ใหญ่	7. อยู่ในช่วงวัยอยากทดลอง	- เกิดความไม่สามัคคีในครอบครัวในชุมชน
ปัญหายาเสพติด	8. เด็กมีเวลาว่างมากเกินไป	- ขาดการมีส่วนร่วม
มีพฤติกรรมเสี่ยงกับสารเสพติด	9. คนในครอบครัวพูดจาหยาบคาย	- ขาดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน
เริ่มทดลองสูบบุหรี่	10. ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน	- ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา
ปัญหาการเรียน	เพราะครอบครัวยากจน	- ใช้เทคโนโลยีไปในทางที่ผิด
ขี้เกียจ ไม่รักเรียน	11. ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ในการส่งเสริมความสามารถพิเศษหรือทุนทรัพย์ในการเรียน	ผลกระทบทางเศรษฐกิจ
	12. ไม่ชอบออกกำลังกาย	- มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น
	13. ขาดกิจกรรมสร้างสรรค์	- ค่ารักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น
		- ใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์
		- เป็นบ่อเกิดแห่งหนี้

กระบวนการที่ 4 ร่วมกันระดมความคิดเห็นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาเยาวชน วิทยากรกระบวนการเชิญชวนผู้เข้าร่วม ร่วมแสดงความคิดเห็นว่าจากปัญหาดังกล่าวในฐานะครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และนักเรียนคิดว่าจะทำอย่างไรให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไข ผลการร่วม แสดงความคิดเห็นสรุปได้ดังนี้

ผู้นำชุมชนแสดงความคิดเห็นว่าควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในการพัฒนาเยาวชนและ สร้างกิจกรรมขึ้นมาเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงและเป็นการป้องปรามการเข้าใกล้ยาเสพติด

ครู แสดงความคิดเห็นว่าหลังจากมีคณะกรรมการดำเนินงานแล้ว ควรสร้างแกนนำเด็กในแต่ละกลุ่มตามความสนใจและควรมีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างที่จัดทำขึ้นด้วยเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงในการดำเนินงานครั้งต่อไป ส่วนกิจกรรมที่คิดเห็นว่าเป็นประโยชน์คือ กลุ่มกีฬา กลุ่มดนตรี เพราะปัจจุบันนี้เด็กมีความสนใจแต่เนื่องจากโรงเรียนไม่มีครูพลศึกษา ส่วนดนตรีที่โรงเรียนมีเครื่องดนตรีแต่ไม่มีครูสอนเนื่องจากครูคนเก่าลาออกไปแล้ว และอีกกลุ่มที่อยากให้ทำคือกลุ่มอาชีพเพื่อในอนาคตหากเขาไม่ได้เรียนต่อจะได้มีอาชีพติดตัวเพราะเด็กส่วนใหญ่ฐานะทางครอบครัวยากจนโอกาสที่จะได้เรียนต่อหรือเรียนไม่จบระดับชั้นมัธยมนั้นมีมากนอกจากนั้นแล้วยังอยากให้มีการรวมพลังของ คนในชุมชนร่วมกันตั้งกองทุนส่งเสริมเด็กให้ไปถึงฝันเพราะมีเด็กหลายคนที่ยังดีแต่ไม่มีทุนทรัพย์ที่จะเรียนต่อในระดับสูง

ผู้ปกครอง แสดงความคิดเห็นว่าอยากให้กิจกรรมให้ความรู้เด็กเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และวิธีการปฏิเสธการใช้สารเสพติด หรือจัดค่ายธรรมะเพื่อให้เด็กมีจิตสำนึกที่ดีรู้จักบาปบุญคุณโทษ อาจส่งผลให้ไม่เถียงพ่อแม่และไม่ก้าวร้าวเพราะปัจจุบันนี้พ่อแม่พูดไม่ค่อยฟัง อยากให้มีกิจกรรม พาเด็กออกไปศึกษาชุมชนเพื่อให้รู้จักชุมชน รู้จักคนในชุมชนเพราะทุกวันนี้เด็กกับผู้ใหญ่ในชุมชนแทบจะไม่รู้จักกันแล้วนอกจากนั้นยังอยากให้มีการส่งเสริมการไหว้ การทักทายกันระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ในชุมชน สุดท้ายหากจะจัดกิจกรรมใดอยากให้มีการสำรวจความต้องการของเด็กก่อนเพื่อจะได้ ตรงกับความต้องการนักเรียน แสดงความคิดเห็นอยากให้มีการฝึกกีฬา กิจกรรมเต้น กิจกรรมร้องเพลงหรือกิจกรรมอะไรก็ได้

กระบวนการที่ 5 การจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเยาวชน

โดยให้ผู้เข้าร่วม จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาเยาวชน โดยคณะกรรมการจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุงแผนจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีวาระการทำงาน 1 ปี นอกจากนั้นแล้วนำผลจากการระดมความคิดเห็น สรุปเป็นกิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาเยาวชน ประกอบด้วยกิจกรรมป้องกันยาเสพติด กิจกรรมเรียนรู้ชุมชน กิจกรรมส่งเสริมสัมมาชีพ กิจกรรมส่งเสริมการไหว้ กิจกรรมค่ายธรรมะ กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมดนตรีพื้นบ้าน

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาเยาวชนทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าเยาวชนมีปัญหาเรื่องการติดเทคโนโลยี ปัญหาการใช้ความรุนแรง ปัญหา ยาเสพติด และปัญหาไม่รักเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของศุภชัย ทองจันทร์และเสน่ห์ บุญกำเนิด (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมของ บ้าน วัด โรงเรียน ในการแก้ไขปัญหาเยาวชน

ในเขตเทศบาลตำบลพนม อำเภพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่พบในชุมชนได้แก่ ปัญหาด้านยาเสพติด พบว่า เด็กและเยาวชนมีการเสพยาบ้า สารระเหย กัญชา และ 4X100 ปัญหาด้านพฤติกรรม ได้แก่ความฟุ้งเฟ้อ การแต่งกาย ติดเกม ขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ขาดความร่วมมือกับชุมชน ไม่มีพลังเยาวชน และขาดจิตสำนึกปัญหาด้านการศึกษา พบว่า เด็กและเยาวชน ขาดเรียน ออกกลางคัน หนีเรียน ไม่เรียนต่อในระดับสูง ยากจน ไม่มีทุนศึกษาต่อ เรียนจบแล้ว ไม่มีงานทำ ปัญหาทางเพศการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พบว่า มีการค้าประเวณี เกิดปัญหาท้องไม่มีพ่อ ปัญหาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า เด็กและเยาวชนมีนิสัย กิริยามารยาทก้าวร้าว ขาดความเคารพเชื่อฟัง ไม่ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ปัญหาการใช้เวลาว่าง เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างในการเล่นเกมส์ ติดเพื่อน มั่วสุม เล่นการพนัน ดื่มสุรา ติดบุหรี่ และอื่น ๆ ปัญหาการก่ออาชญากรรม มีการทะเลาะเบาะแว้ง ยกพวกตีกัน ลักขโมย ปล้นจนถึงขั้นการข่มขืน ปัญหาครอบครัว พบว่า ครอบครัวไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน ครอบครัวเปราะบาง แตกแยกขาดความอบอุ่น

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภอบางสะพาน จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าการพัฒนาจะต้องมีการร่วมกันรับผิดชอบโดย จะต้องมีการจัดตั้ง คณะกรรมการและมีกิจกรรมในการพัฒนาเยาวชนและควรมีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นด้วยเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงในการดำเนินงานครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีวัฒน์ ช่างคิด(2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาเด็ก และเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา ที่เหมาะสมสำหรับจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือรูปแบบการดำเนินงานตามหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจ 2) ขั้นวางแผน 3) ขั้นประชาสัมพันธ์ 4) ขั้นดำเนินงาน 5) ขั้นประเมินผล 6) ขั้นปรับปรุง/พัฒนา โดย ปัญหาและความต้องการพัฒนาเด็ก และเยาวชนนอกระบบการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ครอบคลุมทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยมีเงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนา คือ ต้องมีผู้ประสานและส่งเสริมงาน ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาในชุมชนอย่างเพียงพอ ต้องเปิดโอกาสให้เด็ก และเยาวชนนอกระบบ การศึกษาแสดงความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญและส่งเสริม โดยให้โรงเรียน/สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานและผลการศึกษาของ วิไลรัตน์ แยมจ่อหอ และคณะ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและสังคมของกลุ่มแกนนำเยาวชนตำบลลำสินธุ์ กิ่งอำเภอกะปง จังหวัดพัทลุง พบว่ากระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของเยาวชน 2) การเตรียมกลุ่มแกนนำเยาวชน 3) การวางแผนและเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ และ 5) การสรุปผลการประเมิน และติดตามผล จากการศึกษาพบปัจจัยเอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ทุนชุมชน การมีส่วนร่วม ของทีมวิจัยและภาคีและความสามารถของวิทยากร ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการวิจัย คือ ภาระหน้าที่ของแกนนำเยาวชน บุคลิกภาพ ภาษา การสื่อสารของผู้วิจัย กระแสสังคมและความเป็นเมือง

ผลการศึกษาพบว่ากิจกรรมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาเยาวชนควรประกอบด้วย กิจกรรมป้องกันยาเสพติด กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ กิจกรรมค่ายธรรมะ กิจกรรมเรียนรู้ชุมชนและกิจกรรมกีฬา ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นฤมล สมิตะ (2551 : 90 -114) ศึกษาแนวทางการ พัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนชุมชนตำบลวังทรายพูน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร พบว่า สภาพการพัฒนาเด็กและเยาวชน ดังนี้ 1) ด้านสุขภาพและการป้องกัน มีการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายโดยการแข่งขันกีฬาตามเทศกาล และกิจกรรมการออกกำลังกายทุกเช้าก่อนเข้าเรียน กิจกรรมแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน 2) ด้านสติปัญญาและความสามารถ มีการพัฒนาจิตใจตามวันสำคัญทางศาสนา 3) ด้านอารมณ์และความรับผิดชอบตามวัย มีการจัดกิจกรรมงานวิชาการและงานกิจกรรมพัฒนาสังคม 4) ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชนและสังคม มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เช่น มี การส่งเสริมให้เด็กเยาวชนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ตำบลโหรา อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้เกิดจากการให้ทุกภาคส่วนของชุมชนเข้ามาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนและใช้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเยาวชน ดังนั้นการนำงานวิจัยฉบับนี้ไปจึงมั่นใจในระดับหนึ่งถึงความสมบูรณ์ของงานวิจัย เพราะนอกจากผู้วิจัยนำเสนอผลที่เกิด จากการวิจัยแล้วยังนำเสนอเหตุผลเชิงยืนยันซึ่งได้จากเอกสารรายงาน การให้เหตุผลผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้องค์ความรู้ด้านการพัฒนาเยาวชน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นควรมีการศึกษาถึงผลสำเร็จของการพัฒนาเยาวชนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำมาใช้ว่าก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมอย่างไร

9. เอกสารอ้างอิง

- ปรีวัฒน์ ช่างคิด.(2554). รูปแบบการพัฒนาเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับ
จังหวัดชายแดนภาคใต้.รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วีไลรัตน์ แยมจ่อหอ และคณะ. (2553). กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและสังคมของ กลุ่มแกนนำ
เยาวชนตำบลลำสินธุ์ กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง, สงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์. 16(3): 489 – 511.
- นฤมล สมิตถะ. (2551). แนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนชุมชนตำบลวังทรายพูน อำเภอวังทรายพูน จังหวัด
พิจิตร, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การ พัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ
กำแพงเพชร.
- สุมาลี ประทุมรัตน์และคณะ. (2555). การสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว. บริษัทสหมิตร
พรินต์แอนด์พับลิชชิง จำกัด.กรุงเทพฯ.
- ศุภชัย ทองจันทร์และ เสน่ห์ บุญกำเนิด. (2560). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของ บ้าน วัด โรงเรียน ในการแก้ไข
ปัญหาเยาวชน ในเขตเทศบาลตำบลพนม อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
9 (2):161.

การบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

Water Management for Sustainability in Agriculture in Trai Mun Subdistrict

Sai Mun District, Yasothon Province

พระมหาวัชรินทร์ อินทวชิโร (เสนารัตน์)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

Roi Et Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ดร.พิภพ สีนรพวงศ์

โรงเรียนสุวรรณภูมิวิทยาลัย

Suwannaphumwittayalai School

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลในการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขต ตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นเกษตรกรจากกลุ่มประชาชนผู้ใช้น้ำ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง 247 คน

ผลการศึกษาพบว่า

1) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง 148 คน (59.9%) เพศชาย 99คน (40.1%) ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ขึ้นไป 129 คน (52.2%) มีความรู้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี 243คน (94.7%) และมีอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท 221 คน (89.47%) มีเพียง 4 คน (1.6%) เท่านั้นที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน

2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.64)

3) มีความสัมพันธ์กันระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ) กับการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

คำสำคัญ: การบริหารจัดการน้ำ, ความยั่งยืนของการทำเกษตรกรรม

Abstract

This research it is a quantitative research. The objectives of this research were to study the level of participation and relationship of personal factors in water management for sustainability in agriculture in Sai Mun Subdistrict, Sai Mun District, Yasothon Province. The population used in the research were farmers from water users. By defining a specific sample group a sample of 247 people was obtained. The results showed that

1) The respondents were 148 females (59.9%), 99 males (40.1%), most were aged 50 and over, 129 (52.2%) had knowledge below bachelor's degree, 243 (94.7%) and had Most agricultural occupations earn no more than 10,000 baht. 221 people (89.47%) Only 4 people (1.6%) earn more than 20,000 baht per month.

2) The overall level of people's participation in water management for sustainability in agriculture in Sai Mun Subdistrict, Sai Mun District, Yasothon Province was at the highest level ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.64).

3) There is a correlation between personal factors (age) and water management for sustainability in agriculture in Sai Mun Subdistrict, Sai Mun District, Yasothon Province.

Keywords: Water Management, Sustainability of Agriculture

1. บทนำ

น้ำมีความสำคัญอย่างยิ่งในภาคเกษตรกรรม ความร่วมมือของทุกภาคส่วนจำเป็นต่อการรักษาระบบนิเวศและสัตว์น้ำ แม้ว่าทรัพยากรน้ำจะเป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดสามารถทดแทนได้ตามวัฏจักรของน้ำ แต่แหล่งน้ำเหลือน้อยลงไปเรื่อย ๆ เนื่องจากการใช้น้ำอย่างไม่คำนึงถึงความต้องการในในอนาคต (กรมชลประทาน, 2552, หน้า1) การจัดการน้ำโดยขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ในสังคมส่งผลให้เกิดปัญหาทรัพยากรน้ำมีความรุนแรงมากขึ้น เพราะการแบ่งปันน้ำ (allocation) ที่ไม่มีประสิทธิภาพ เป็นสาเหตุให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและความขัดแย้งในสังคม แนวความคิดการมีส่วนร่วมจึงเกิดขึ้น เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักในความสามารถศักยภาพ และความต้องการของชุมชน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา

พื้นที่การเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร จะทำการเพาะปลูกปีละ 2 ครั้ง ฤดูนาปี จะเริ่มจากเดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม เกษตรกรจะปลูกข้าวเป็นส่วนใหญ่ พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกข้าวเบา ได้แก่ พันธุ์ กข.23 ข้าวดอกมะลิ 105 ข้าวกลาง ได้แก่ พันธุ์ เจ็ดรวง ขาวกระโทก เหลืองประทิว ชัยนาท 60 สุพรรณบุรี60 และข้าวหนักได้แก่ พันธุ์เจ็ดรวง แก้วรวง ขาวพวง ขาวใหญ่ และเหลืองใหญ่ ฤดูแล้งจะเริ่ม

จากเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมิถุนายนเกษตรกรจะเพาะปลูกข้าวนาปรังในปีที่น้ำเหลือมากพอ และพืชไร่ พืชผัก เช่น ถั่วเขียว พันธุ์กำแพงแสน 2 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พันธุ์ลูกผสม No 328 และไฮบริด ระบบส่งน้ำของอ่างเก็บน้ำลำพระเพลิง ประกอบด้วยคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย 1 สาย ยาว 74,520 กิโลเมตร คลองซอยและ คลองแยกซอยรวม 9 สาย รวมความยาว 39,649 กิโลเมตร รวมความยาวของคลองส่งน้ำทั้งสิ้น 114.169 กิโลเมตร มีอาคารประกอบในคลองส่งน้ำประมาณ 390 แห่ง สามารถส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกในฤดูแล้ง ได้เพียง 40,000 ไร่หรือประมาณร้อยละ 52.96 ของพื้นที่ทั้งหมด(75,524 ไร่)

เพื่อป้องกันปัญหาความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นเพราะการขาดแคลนน้ำ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันบริหารจัดการน้ำ รวมกันวางแผนโดยการรวบรวมข้อมูลภาคสนามทั้งด้านปริมาณน้ำต้นทุน ปริมาณความต้องการน้ำ จากนั้นจะทำการคำนวณเพื่อทำการสมดุลระหว่างปริมาณน้ำที่มีและความต้องการเมื่อวางแผนเสร็จแล้วก็จะเข้าสู่ขั้นตอนการจัดสรรน้ำ โดยในเขตตำบลทรายมูล ใช้วิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารจัดการน้ำตามวงจรการดำเนินงาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำน้ำเพื่อการเกษตร ที่ตระหนักถึงความยั่งยืนในการบริหารจัดการน้ำเพื่อทำการเกษตรกรรมของชุมชนในพื้นที่เป็นสำคัญด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

3. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนของการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธรอยู่ในระดับมากถึงระดับมากที่สุด

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรกรรมในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

4. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการวางแผนกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 247 คน ได้มาโดยการการกำหนดแบบเจาะจง (purposive method)

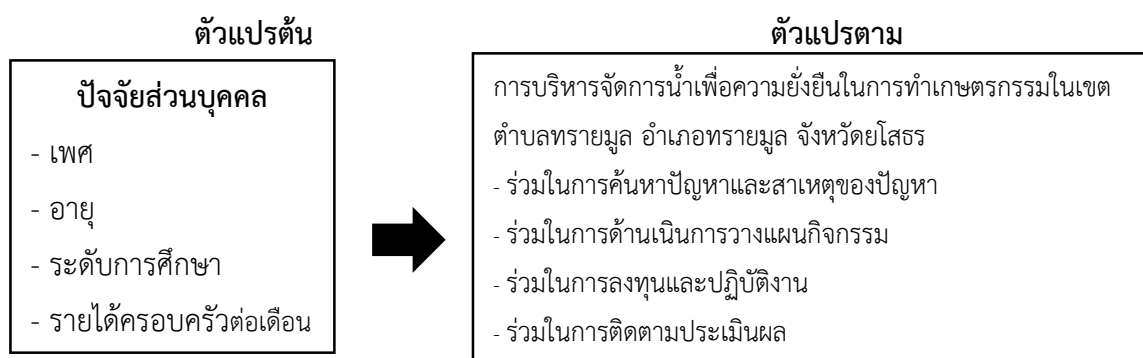
ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการทำวิจัย คือ บริเวณตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ครอบครัวต่อเดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ เกษตรกรที่เป็นประชาชนกลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทานในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง 247 คน

การสร้างเครื่องมือ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรกรรมในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร มาสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลมี 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจรายการจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำ 4 ด้านคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการวางแผน

กิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล จัดทำเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับตามแบบของ (Likert, 1932, p.17) วิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.6-1 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach, 1951, p. 299) $\alpha = 0.77$)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการประสานงานกับกลุ่มตัวอย่างล่วงหน้าและนัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัย อธิบายชี้แจงรายละเอียดของข้อมูลในแบบสอบถาม เก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ครบรวม 247 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยใช้ (Chi-Square (χ^2)) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

6. สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (247 คน)

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	99	4.010
	หญิง	148	59.90
อายุ	ไม่เกิน 40 ปี	50	20.24
	41-50 ปี	68	27.53
	50 ปีขึ้นไป	129	52.23
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	234	94.74
	ปริญญาตรี	13	5.26
อาชีพ	เกษตรกร	215	87.04
	รับจ้างและอื่น ๆ	32	12.96
รายได้ต่อเดือน	ไม่เกิน 10,000 บาท	221	89.47
	ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท	22	8.91
	20,000 บาทขึ้นไป	4	1.62

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 247 คน เป็นเพศหญิง (148 คน, 59.90%) มากกว่า เพศชาย (99 คน, 40.10%) ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ขึ้นไป (129 คน, 52.23%) รองลงมาอายุ 41-50 ปี (68คน, 27.53%) เกือบทั้งหมดมีความรู้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (234คน, 94.74%) มีอาชีพเกษตรกร (215 คน, 87.04%) และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท (221คน, 89.47%) นอกจากนี้มีรายได้ระหว่าง 10001-20,000 บาท (22คน, 8.91%) มีเพียง 4 คน (1.62%) เท่านั้นที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรกรรมในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธรในภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	4.40	0.59	มากที่สุด
2. ด้านการดำเนินการวางแผนกิจกรรม	4.43	0.64	มากที่สุด
3. ด้านการลงทุนและการ	4.45	0.66	มากที่สุด
4. ด้านการติดตามประเมินผล	4.37	0.67	มากที่สุด
ภาพรวม			มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการลงทุนและการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินการวางแผนกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.67) ด้านการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหา ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.61) และด้านการติดตามประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

ผลสรุปจากแบบสอบถามปลายเปิดในตอนี่ 3 ที่เป็นข้อเสนอแนะทั่วไปและความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ชาวเกษตรกรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธรส่วนใหญ่ต้องการให้ภาครัฐให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหารเพื่อเพิ่มมูลค่าจากพืชผลทางการเกษตรที่ผลิตได้ เพื่อเพิ่มรายได้และทำให้ชาวเกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่างยั่งยืน

การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติไคสแควร์ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H1) ก็ต่อเมื่อค่า Sig มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตารางที่ 3 การติดตามประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำ จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

การบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืน	เพศชาย		เพศหญิง		$\bar{x}$
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
มากที่สุด	14	14.14	29	19.59	Pearson
มาก	62	62.63	102	68.92	chi-
ปานกลาง	23	23.23	17	11.49	square
รวม	99	100	148	100	P=.409

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ค่าร้อยละและค่าไคสแควร์ของความสัมพันธระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการน้ำ จำแนกตามอายุ พบว่า มีความสัมพันธ์กัน

บริหาร จัดการน้ำ	ต่ำกว่า 20 ปี		21-30 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		มากกว่า 50 ปี		χ ²
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	
มากที่สุด	1	11.11	5	22.73	3	15.79	11	16.18	23	17.83	Pearson
มาก	4	44.44	10	45.45	10	52.63	49	72.06	91	70.54	Chi-
ปานกลาง	4	44.44	7	31.82	6	31.58	8	11.76	15	11.63	square
รวม	9	100	22	100	19	100	68	100	129	100	P=0.053

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ค่าร้อยละและค่าไคสแควร์ ของความสัมพันธระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการน้ำ จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

การบริหารจัดการน้ำ	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		X^2
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
มากที่สุด	39	16.67	4	30.77	Pearson
มาก	160	68.38	4	30.77	chi-square
ปานกลาง	35	14.94	5	38.46	P=.0.766
รวม	234	100	13	100	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 ค่าร้อยละและค่าไคสแควร์ ของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการน้ำ จำแนกตามอาชีพพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

การบริหารจัดการน้ำ	เกษตรกร		ผสมผสาน		เลี้ยงสัตว์		อุตสาหกรรม		ราชการ		รับจ้าง		อื่น ๆ		X ²
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
มากที่สุด	38	19	2	18.18	-	-	-	-	-	-	3	15	38	19	Pearson chi-square P=0.99
มาก	128	64	9	81.82	1	100	2	66.67	10	83.33	16	15	128	64	
ปานกลาง	34	17	-	-	-	-	1	33.33	2	16.67	1	15	34	14	
รวม	200	100	11	100	1	100	-	100	12	100	20	45	200	100	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 ค่าร้อยละและค่าไคสแควร์ ของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการน้ำ จำแนกตามรายได้พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

บริหารจัดการน้ำ	ต่ำกว่า 10,000		10,000-15,000		15,001-20,000		20,000 ขึ้นไป		X ²
	f	%	f	%	f	%	f	%	
มากที่สุด	39	17.65	1	5.88	1	20	2	50	Pearson Chi-square P=0.404
มาก	151	68.33	11	64.71	1	20	1	25	
ปานกลาง	31	14.03	5	29.41	3	60	1	25	
รวม	221	100	17	100	5	100	4	100	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 247 คน เป็นเพศหญิง (148 คน, 59.90%) มากกว่าเพศชาย (99คน, 40.10%) ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ขึ้นไป (129 คน, 52.23%) รองลงมาอายุ 41-50 ปี (68 คน, 27.53%) เกือบทั้งหมดมีความรู้ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (234คน, 94.74%) มีอาชีพเกษตรกร (215 คน, 87.04%) และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท (221คน, 89.47%) นอกจากนี้มีรายได้ระหว่าง 10001- 20,000 บาท (22 คน, 8.91%) มีเพียง 4 คน (1.62%) เท่านั้นที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ตรงตามสมมติฐานและเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขต

ตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร พบว่า มีความสัมพันธ์กันเมื่อจำแนกตามอายุเท่านั้น (ตรงตามสมมติฐาน) แต่ไม่มีความสัมพันธ์กันเมื่อจำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ในครอบครัวต่อเดือน ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานของการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D = 0.64) เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ว่า เนื่องจากประชาชนให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำปฏิบัติตามกฎระเบียบ อย่างเคร่งครัด ช่วยสร้างความเข้มแข็งภายในกลุ่มผู้ใช้น้ำซึ่งทำให้หน่วยงานภาครัฐ มีความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นในการมอบหมายและแต่งตั้งให้มีประธานกลุ่มผู้บริหารจัดการน้ำเพื่อทำหน้าที่แทนหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลบริหารจัดการน้ำในเขตตำบลทรายมูล เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ด้านการลงทุนและการปฏิบัติงานมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D = 0.63) และอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของธรมย์รินทร์ กลิ่นศรีสุข (2553, บทคัดย่อ) การมีส่วนร่วมของผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน กรณีศึกษาโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชลประทานมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้น้ำ ความพึงพอใจของผู้ใช้น้ำ และแรงจูงใจมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคิดค้นปัญหา และสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยวิวัฒน์ พรหมณโชติ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ใช้น้ำในการจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การแบ่งปันผลประโยชน์ หรือจะได้ประโยชน์แก่ตนจะให้ความสนใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, S.D = 0.67) เนื่องจากประชาชนกลุ่มบริหารการใช้น้ำมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการน้ำตั้งแต่ต้นจนถึงการประเมินผล และเป็นไปตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ (พ.ศ.2558-2569) ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้ “ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน” รวมทั้งควบคุมและจัดสรรน้ำให้สมดุลและบริหารจัดการความต้องการใช้น้ำให้สมดุลกับต้นทุน และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) กำหนดสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อใช้เป็นกรอบการพัฒนาระยะยาว กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตราไว้

ณ วันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 65 ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตาม หลักธรรมาภิบาล บทบัญญัติตามกฎหมายระบุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และการรับฟังความคิดเห็น ของ ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้เนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามเพศ มีค่าความสัมพันธ์ Pearson chi-square $P = 0.409$ จำแนกตามระดับการศึกษา มีค่าความสัมพันธ์ Pearson chi-square $P = 0.766$ จำแนกตามอาชีพ มีค่าความสัมพันธ์ Pearson chi-square $P = 0.99$ จำแนกตามรายได้ ค่าความสัมพันธ์ Pearson chi-square $P = 0.404$ แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนของการทำเกษตรกรรม ยกเว้น ปัจจัยส่วนบุคคลที่จำแนกตามอายุเท่านั้นที่มีค่าความสัมพันธ์ Pearson chi-square $P = 0.053$ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพล วุฒิจันทร์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารจัดการน้ำชลประทานสาย บ้านค่าย โครงการชลประทานระยอง พบว่า ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ระยะเวลาการอยู่อาศัย และประเภทของการทำการเกษตรหรือชนิดพื้นที่ปลูก

จากผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่าทั้งภาพรวมและรายด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผนกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งตรงตามสมมติฐาน แต่ปัจจัยส่วนบุคคลกับการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในการทำเกษตรในเขตตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธรเกือบทั้งหมด ไม่มีความสัมพันธ์กันและไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย เนื่องจากมีความสัมพันธ์กันเมื่อจำแนกตามอายุเท่านั้น สรุปผลความคิดเห็นเพิ่มเติมจากข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการวิจัยพบว่า เกษตรกรในเขตตำบลทรายมูล ต้องการให้ภาครัฐส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการถนอมอาหารและแปรรูปพืชผลทางการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้จะทำให้เกษตรกรในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรสนองตอบความต้องการของเกษตรกร ที่สนใจเกี่ยวกับการถนอมอาหารและการแปรรูปอาหารเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทางการเกษตรและควรให้ความรู้ในการบริหารจัดการด้านการตลาดด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การพาไปศึกษาดูงาน การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

2. ผู้เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ ชื่นชม ยกย่อง และประชาสัมพันธ์ ให้ชุมชนต่าง ๆ ทราบว่าถ้าชาวเกษตรกรให้ร่วมมือร่วมใจกันทำงานแบบมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งแล้ว ย่อมได้รับความไว้วางใจและได้รับการสนับสนุนส่งเสริมเป็นอย่างดีจากภาครัฐ และการร่วมมือที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำย่อมได้ผลผลิตดีมีรายได้ดีมีคุณภาพชีวิตดี เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อนร่วมอาชีพเกษตรกร

9. เอกสารอ้างอิง

กรมชลประทาน. (2552). การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: กรมชลประทาน.

ณัฐพล วุฒิจันทร์. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของฝ่ายบ้านค่าย โครงการชลประทานระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รมย์รวิณท์ กลิ่นศรีสุข. (2553). การมีส่วนร่วมของผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน กรณีศึกษาโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร จ.สิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิทวัส พรหมณโชติ. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ใช้น้ำในการจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่แตง อำเภอแม่แตงจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.

Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitude. New York: New York University.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

People's Participation in Local Administration:
Case Study of Tambon Bandu Administration Organization, At samat, Roi-Et.

พระจิตพิงค์ ฐานวิโร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด
Roi Et Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดและเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากร คือ ประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ จำนวน 368 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามและใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้สถิติการทดสอบและใช้ค่าเกรมมาวัดความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยสรุปคือ 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่อยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในการอาศัยในพื้นที่ 3) ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ควรเร่งรัดหามาตรการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยคำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มประชาชนที่มีข้อจำกัดในด้านเวลา อาชีพ รายได้ มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ในสิทธิ คุณค่าผลประโยชน์ และมีโอกาสมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม, การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The purposes of this research were to study, the level of participation and factors affecting the relationship people's participation in local administration of Tambon Bandu Administration Organization, At Samat, Roi-Et. And recommended guidelines of promote development in local administration of Tambon Bandu Administration Organization, At samat, Roi-Et. The samples, People residing in the Ban Du Subdistrict Administrative Organization, were 368. Data was collected by using questionnaires. The statistical methods used for this quantitative analysis were frequency distribution, percentage and analysis of the relationship of various factors in local administration by testing the research assumption, Gamma in with the level of statistically significant at 0.05.

The result of the study revealed that. 1) The level people's participation in local administration of Tambon Bandu Administration Organization, were all medium level in all aspects. 2) The factors resulting to people's participation in local administration of Tambon Bandut Administration Organization, statistical significance ($P < 0.05$), were age, occupation, income, information and time spent in the area. 3) Recommendations for the development of public participation are: Local Administrative Organization Measures should be expedited promote public participation taking into account the organization of appropriate activities to create opportunities for groups of people who have limited time, occupation, income, have the opportunity to participate in the local government. with motivation to make people aware of their rights, values, benefits and have more opportunities to participate.

Keywords: Participation, Factors Affecting the Relationship People's Participation, Local Administration

1.บทนำ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย เป็นรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) คือรัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจทางการเมืองและการบริหารให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมายเกิดขึ้นภายหลังพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าทรงปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน และมีปรับปรุงแก้ไขมาเรื่อยมาจนถึงปี 2537 ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ

บริหารส่วนตำบล โดยในครั้งแรกเป็นการยกฐานะสภาตำบล ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีสมาชิก สภามาจากการเลือกตั้งส่วนหนึ่งและมาจากการแต่งตั้งส่วนหนึ่ง คณะกรรมการบริหารมีกำหนดเป็นประธาน คณะกรรมการโดยตำแหน่ง ต่อมาได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับ ที่ 3) พ.ศ.2542 ให้มีการเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะผู้บริหารมาจากความเห็นชอบ จากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีการแก้ไขอีกครั้งในปี พ.ศ.2546 โดยกำหนดให้นายกองการบริหาร ส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในจังหวัดนั้น (ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์, 2555:193)

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รัฐธรรมนูญไทย ได้ระบุว่า ประเทศไทยมีรูปแบบรัฐเป็นราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ และปกครองในระบอบประชาธิปไตย แบบรัฐสภา กำหนดให้มีการแบ่งแยกอำนาจระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ รัฐธรรมนูญแต่ละ ฉบับกำหนดให้ผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งและการแต่งตั้งแตกต่างกันไป เช่นเดียวกับ พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี) ซึ่งประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้วถึง 20 ฉบับ ทุกฉบับมีหลักการที่ตรงกันประการหนึ่งคือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดที่เรียกว่าอำนาจอธิปไตย แม้ว่า ในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนไทยจะมีได้มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองเท่าที่ควร แต่เมื่อกระแสการเป็น ประชาธิปไตยของโลกได้เข้าสู่ประเทศไทยก็ทำให้ประชาชนรู้ถึงการที่ตนควรมีสิทธิ เสรีภาพ และมีส่วนร่วม ในทางการเมืองมากขึ้น นำมาสู่การปฏิรูประบบการเมืองไทยที่เห็นได้ชัดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนเป็นอย่างมาก (สถาบันพระปกเกล้า)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จนถึงปัจจุบันได้กำหนดเจตนารมณ์เรื่อง การมี ส่วนร่วมของประชาชนไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมให้ข้อมูล ปรีกษาหารือ ตัดสินใจ ติดตามตรวจสอบ และถอดถอนผู้ทุจริต ทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบาย มีการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น และ ประชาชนเรียนรู้ที่จะใช้การมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ โดยสันติวิธี (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552:85)

การมีส่วนร่วม (Participation) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับออกฟอร์ดได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมี ส่วน (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า การมีส่วนร่วมโดยมากมักจะใช้ใน ความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าการมีส่วนร่วมตามความหมายข้างต้นจึง หมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติการ เพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรม นั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นการมีส่วน ร่วมได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง

การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจ และสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจ มติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2550;1)

แนวคิดการกระจายอำนาจเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ และส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักที่จะปกครองตนเองและได้เรียนรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้เพิ่มขึ้น หลักการกระจายอำนาจปกครองเป็นวิธีที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนกลาง จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยอิสระตามสมควรไม่ต้องขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชา เพียงแต่ขึ้นอยู่กับราชการบริหารส่วนกลางเท่านั้นหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ รัฐมอบอำนาจในการปกครองให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ราชการบริหารส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่นหรือองค์การอันมิใช่เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการเอง

ผลกระทบจากการพัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญเติบโตดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ปัญหาด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญ แต่ทั้งนี้จากการศึกษาของ วิรัชวิรัชนิภาวรรณ (2551: 2) เห็นว่าหากประชาชนเกิดความตระหนักรู้และเกิดการมีส่วนร่วมขึ้นแล้ว การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของหน่วยงานท้องถิ่นนั้น ๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จากการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาท้องถิ่น เกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยความร่วมมือภายใต้องค์ประกอบ 2 ประการ คือการทำหน้าที่ของอบต. แล้วการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้เกิดการแก้ของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นแนวทางมาแก้ไข ในโครงการที่ดำเนินการพัฒนา ที่ได้ร่วมมือกันระหว่างประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ ให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดให้กับประชาชน ก่อให้เกิดประโยชน์ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนต่อไป

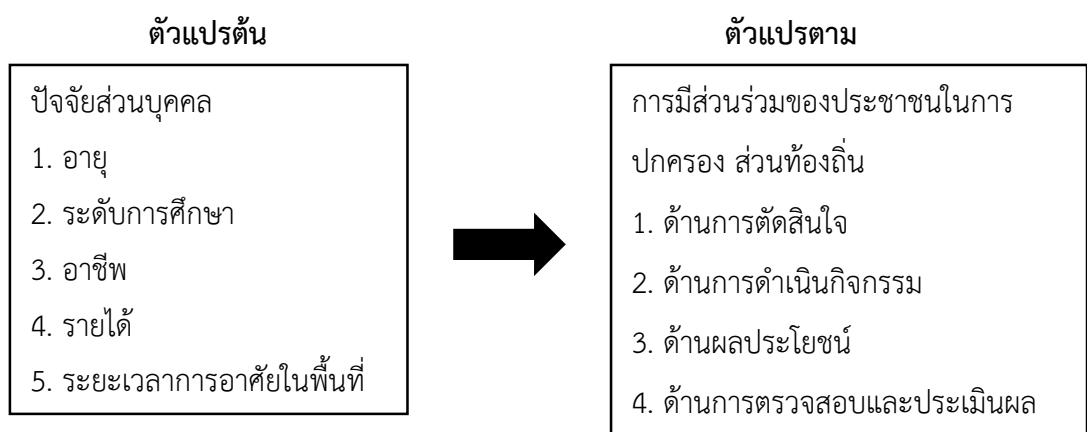
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 4,514 คน คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ขนาดของกลุ่ม ตัวอย่าง คือ 368 ครึ่งเรือนโดยคำนวณจากการใช้สูตรของ Taro Yamane และเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sample) โดยสุ่มตัวอย่างจำแนกหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จากจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ใน 11 หมู่บ้านซึ่งได้กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ดังแสดงในรูปที่ 1 ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลคือ อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, รายได้และระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน/โครงการการมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มในชุมชนการมีส่วนร่วมเป็นกรรมการและการมีส่วนร่วมบริจาค ทรัพย์สิน/วัสดุ/แรงงาน ตัวแปรต้นตัวแปรตามรูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ปัจจัยส่วนบุคคล 1.อายุ 2.ระดับการศึกษา 3.อาชีพ 4.รายได้5.ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น 1. ด้านการตัดสินใจ 2. ด้านการดำเนินกิจกรรม 3. ด้านผลประโยชน์ 4. ด้านการตรวจสอบและประเมินผล

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนที่มีอายุต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ประชาชนที่มีระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในการอาศัยในพื้นที่

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยข้อคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบคำถาม 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

5	หมายถึง	อยู่ในระดับ	มากที่สุด
4	หมายถึง	อยู่ในระดับ	มาก
3	หมายถึง	อยู่ในระดับ	ปานกลาง
2	หมายถึง	อยู่ในระดับ	น้อย
1	หมายถึง	อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

ประเด็นคำถามประกอบด้วยคำถาม 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ, ด้านการดำเนินกิจกรรม, ด้านผลประโยชน์, ด้านการตรวจสอบและประเมินผล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) ให้เลือกตอบแบบเสรี

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดคำถามในแบบสอบถามฉบับร่าง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

2. สร้างแบบสอบถามให้ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ แล้วนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความครบถ้วน ความถูกต้อง และให้ข้อเสนอต่อการ ปรับปรุง แก้ไขให้สมบูรณ์ ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-test) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ ประชากร คล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม ตัวอย่างมาวิเคราะห์

หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.59 ลงไป หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับต่ำ
- ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.60 – 0.77 หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.78 ขึ้นไป หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

k = จำนวนข้อของแบบวัด

S_i^2 = ความแปรปรวน (variance) ของข้อ i

S_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม หรือความแปรปรวนระหว่างผู้ตอบ

จากการทดสอบแบบสอบถาม ครั้งนี้ผลการทดสอบ มีค่า Alpha = 0.872 หมายถึง มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง ดังนั้นสามารถกล่าวสรุปได้ว่าเครื่องมือชุดนี้ มีความเที่ยงตรง (Validity) และค่าความเชื่อมั่นโดยรวมอยู่ในระดับที่สูง ทำให้ผู้ศึกษาไม่จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนข้อคำถามและ สามารถนำแบบสอบถามนี้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป กำหนดระดับความสำเร็จไว้ที่ 0.05 นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการใช้คำบรรยายประกอบตารางในการวิเคราะห์ข้อมูล และอธิบายลักษณะทั่ว ๆ ไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในรูปของ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square test) (บุญธรรมกิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540:328) และหาทิศทางของความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma (James A. Davis, 1971:49) ใช้อธิบายเกี่ยวกับทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามว่าเป็นไปในทิศทางใด

4. ผลการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู้ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 35 - 60 ปี โดยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และมียรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 5000 - 10,000 บาท และเป็นผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ข่าวสารการบริหารองค์การ

ปกครองส่วนท้องถิ่นจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้นำชุมชน และจากหอกระจายข่าวที่เป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ที่ทำให้คนในชุมชนเข้าถึงข้อมูลได้

2.ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.1 ถึง 4.5 ดังนี้ ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	3.60	0.87	มาก
2. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม	3.68	0.81	มาก
3. การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์	3.40	0.97	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมด้านการตรวจสอบและประเมินผล	3.77	0.97	มาก
รวม	3.61	0.91	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$ S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมด้านการตรวจสอบและประเมินผล อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการร่วมด้านการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนป้องกันปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับอบต. ฯ	3.51	1.00	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน	3.42	1.02	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนป้องกันต่าง ๆ	3.53	1.03	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการนำเสนอโครงการต่าง ๆ	3.48	0.97	มาก
รวม	3.49	1.01	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการตัดสินใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.48 S.D. = 1.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม

การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การร่วมสนับสนุนด้านเงินทุน อาหาร หรือเครื่องดื่ม	3.26	1.11	ปานกลาง
2. การเข้าร่วมกิจกรรม โครงการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน	3.31	1.02	ปานกลาง
3. การเข้าร่วมกิจกรรม โครงการ สร้างอาชีพและรายได้	3.44	1.00	มาก
4. การเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการงดดื่มสุราและเล่นการพนันในงานบุญต่าง ๆ	3.28	1.06	ปานกลาง
รวม	3.32	1.04	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการดำเนินกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.32 S.D. = 1.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรม โครงการสร้างอาชีพและรายได้อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมด้านการผลประโยชน์ด้านเงินทุน อาหาร หรือเครื่องดื่ม	3.42	1.01	มาก
2. การมีส่วนร่วมด้านการผลประโยชน์โครงการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน	3.45	1.02	มาก
3. การมีส่วนร่วมด้านการผลประโยชน์โครงการ สร้างอาชีพและรายได้	3.44	1.02	มาก
4. การมีส่วนร่วมด้านการผลประโยชน์ในกิจกรรมที่ส่งเสริมการงดดื่มสุราและเล่นการพนันในงานบุญต่าง ๆ	3.51	1.03	มาก
รวม	3.45	1.02	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านผลประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.45 S.D. = 1.02) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมด้านการตรวจสอบและประเมินผล

การมีส่วนร่วมด้านการตรวจสอบและประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.14	1.07	ปานกลาง
2. การร่วมติดตาม โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ	3.14	1.05	ปานกลาง
3. การร่วมประเมินผลกิจกรรม โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ	3.20	1.08	ปานกลาง
4. การร่วมเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาคำเนินกิจกรรมโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.15	1.14	ปานกลาง
รวม	3.16	1.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการร่วมติดตามประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.16 S.D. = 1.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถการอภิปรายผล ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยบุคคลที่มีอายุมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีอายุน้อยกว่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชาลี ทรงศิริ (2547) วีรวัฒน์ เต็มสันติกุล (2550) เพ็ญภา อุดมสมุทร (2552) และ ดำเนิน จันทะหงษ์ (2553) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานหรือการปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายพื้นที่ ที่อาจจะมีความแตกต่างกันในบริบทต่าง ๆ แต่ผลการศึกษาที่ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุมากส่วนใหญ่เป็นที่บรรลุนิติภาวะ มีวัยวุฒิ และ วุฒิภาวะในด้านต่าง ๆ ที่สามารถตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ประกอบกับการเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นมานาน (ส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี) ทำให้มีความคุ้นเคย มีความรักในท้องถิ่น ต้องการเห็นถึงการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงภายในท้องถิ่นของตน จนเกิดเป็นความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างมาก นอกจากนี้ บุคคลที่มีอายุมาก จะมีความพร้อมเพื่อการมีส่วนร่วมในทุกด้าน ทั้งด้านกายภาพ สติปัญญา และการรับรู้ ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ ในการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น เพื่อร่วมในการรับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น

จากการศึกษาพบว่า ที่ระดับของวุฒิการศึกษาไม่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด นั้น อาจเป็นเพราะคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจายของระดับการศึกษาที่ใกล้เคียงกันทั้งในระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับปริญญาตรี และมีบริบททางสังคมที่ไม่ค่อยแตกต่างกันมาก ทำให้การกระจายตัวของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างกัน สอดรับกับการศึกษาของของ ชาลี ทรงศิริ (2547) ที่ค้นพบว่า การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่มีความเป็นอิสระจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่ไม่มีอาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มผู้ที่มีอาชีพมีความเป็นอิสระ ซึ่งได้แก่ อาชีพที่ไม่มียกเลิก หน่วยงานที่เป็นต้นสังกัด หรืองานที่ไม่ได้มีรายได้ในลักษณะเงินเดือน จะมีความคล่องตัวและมีอิสระในการเข้าร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับที่มากกว่า เนื่องจากสามารถบริหารจัดการเวลาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีกฎระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นข้อจำกัดในการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโอกาสต่าง ๆ เพื่อร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่มีหน่วยงานต้นสังกัดมีกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการเวลา จึงทำให้ไม่สามารถเข้ามีส่วนร่วมในระดับที่มากเท่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นอิสระมากกว่า ผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ ชาลี ทรงศิริ (2547) ที่ทำการศึกษาศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองนครนายก อำเภอนครนายก จังหวัดนครนายกพบว่า อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาการบริหารส่วนท้องถิ่น เช่นกัน

จากการศึกษาพบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้ที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความพร้อมด้านรายได้ของครอบครัวสามารถที่จะสละเวลาของตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มากกว่า ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำ มีความจำเป็นต้องหารายได้เพื่อการเลี้ยงชีพ จึงไม่สามารถที่จะสละเวลาเข้าร่วมในกิจกรรม หรือโอกาสต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อการมีส่วนร่วม ซึ่งหากมีการให้ข้อมูล และชี้โอกาสของการได้รับประโยชน์แก่กลุ่มคนที่มีความรายได้ต่ำ ด้วยการเข้าร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น น่าจะเป็นโอกาสที่กลุ่มคนเหล่านี้ สามารถขยายโอกาสเพื่อการสร้างรายได้ที่ดีขึ้น ด้วยการร่วมให้ข้อเสนอต่อการดำเนินนโยบายของผู้บริหารที่เข้ามาปกครองท้องถิ่น

ได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ หรือร่วมในการหาแนวทางส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้แก่กลุ่มคนที่มีรายได้ต่ำต่อไป เป็นต้น ดังที่ ศุภชัย เชื้อกฤษณะ (2549) ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเด็นที่ ประชาชนจะได้รับผลประโยชน์ในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงการยอมรับสมมติฐานที่ว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ อีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550) ซึ่งทั้งสองได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านดู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย การศึกษาค้นพบว่า รายได้ เป็นปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่เป็นคนในท้องถิ่นหรืออาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลานาน ย่อมมีความเข้าใจสภาพแวดล้อมและสังคมภายในชุมชนอย่างดี รวมทั้งมีความรักในท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน จึงมีโอกาสนในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือเป็นผู้ชักจูงผู้อื่นเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษา อีระยุทธ สุดเสมอใจ (2550) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ ได้แก่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

6. สรุป

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการพิสูจน์สมมติฐานจากการตั้งสมมติฐาน 5 ข้อ สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนที่มีอายุมากจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีอายุน้อย ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีอายุมากจะมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับที่มาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย มีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่น้อยกว่า และเมื่อทดสอบค่า พบว่า ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์กับการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก หรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ อายุกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) จึงยอมรับสมมติฐาน คือ ประชาชนที่มี

อายุมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มากกว่าคนที่อายุน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มากกว่าคนที่ระดับการศึกษาต่ำกว่า ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูง กลับมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับมาก ในสัดส่วนที่น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาต่ำกว่า และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ทางสถิติ ($P > 0.05$) จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานดังกล่าว

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนที่มีอาชีพที่มีความเป็นอิสระจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มากกว่าคนที่อาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีอาชีพที่มามีความเป็นอิสระ จะมีการมีส่วนร่วมในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพที่ไม่มีความเป็นอิสระ และมีส่วนร่วมในระดับมากในสัดส่วนที่ไม่มากนัก และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัย ตัวแปร พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก หรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ อาชีพกับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่มียาได้น้อย ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้สูง จะมีสัดส่วนของการมีส่วนร่วมในระดับ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อย และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปร พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวก หรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ รายได้กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) จึง ยอมรับสมมติฐาน กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประชาชนที่มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น มากกว่าคนที่มียาได้น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนที่มีระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่มากกว่าจะมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าคนที่ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่น้อยกว่า ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในระยะเวลาที่นาน จะมีสัดส่วนของการมีส่วนร่วมในระดับมาก มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในระยะเวลาที่น้อย และผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยตัวแปร พบว่า ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) โดยมี

ความสัมพันธ์ในทิศทางบวกหรือในเชิงปฏิฐานโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ ระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่กับการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นฯ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ดังนั้น จึงสรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาการอาศัยในพื้นที่

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่สะท้อนถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น และข้อจำกัดในการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน ดังได้กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการศึกษาวิจัยในขั้นตอนต่อไป ดังต่อไปนี้

8. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งหามาตรการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกระบวนการต่าง ๆ ในกลุ่มประชาชนที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มประชาชนที่มีระดับอายุน้อย เพื่อส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น

สร้างโอกาสให้กลุ่มประชาชนที่มีข้อจำกัดในด้านเวลา เนื่องจากการมีอาชีพที่ไม่สามารถบริหารจัดการเวลาได้ด้วยตนเอง ให้มีโอกาสมิมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น เช่น การมีกิจกรรมที่นอกเหนือจากเวลาที่ต้องปฏิบัติงาน เป็นต้น

สร้างแรงจูงใจ และสร้างการรับรู้ในกลุ่มประชาชนที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ควรได้รับการพัฒนา และมีโอกาส มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเพื่อการเสริมรายได้ และร่วมกำหนดทิศทางเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับน้อย

9. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ต่อไป

2. ควรศึกษาวิจัย ด้วยวิธีการศึกษาในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและข้อมูลทางคุณลักษณะอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาใช้วางแผนการพัฒนาต่อไป

10. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์, การบริหารราชการไทย, (เชียงใหม่ : สำนักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555)

สถาบันพระ ปกเกล้า, การมีส่วนร่วมของประชาชน, [ออนไลน์] แหล่งข้อมูล : <https://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การมีส่วนร่วมของประชาชน/>, [16 กันยายน 2564].

ถวิลวดี บุรีกุล. พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ.พี.กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด), 2552.

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการ บริหารจัดหางาน. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวง แรงงาน, 2550.

เพ็ญญา อุดมสมุทร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2552.

วีรวัฒน์ เต็มสันติกุล. “การมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม: ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนในเขตบางซื่อจังหวัดกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2550.

ชาลี ทรงศิริ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลเมือง นครนายก อำเภอนครนายก จังหวัดนครนายก. ฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

ดำเนิน จันทะหงส์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโพธิ์ อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์.” วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2553.

ศุภชัย เชื้อกฤษณะ. “ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะพื้นที่จังหวัดหนองคาย.” สารนิพนธ์ปริญญา สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2542.

ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลบ้านดึก อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.” ภาคนิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2551.

ภาษาต่างประเทศ

James a Davis. Elementary Survey Analysis Prentice. Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1971.

คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน

เทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

Quality of public service of the Civil Registration Division and the National Identity

Card of Nonthaburi Municipality, Muang District, Nonthaburi Province

นางสาวแพรวนภา มหามาศย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

Roi Et Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีและเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้ใช้บริการที่มาติดต่อขอรับบริการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีเก็บตัวอย่างของประชาชนที่มาใช้บริการในแต่ละวันจำนวน 39 คน ซึ่งมีอายุ 18 ปีขึ้นไป เก็บข้อมูล 10 วันรวม ทั้งหมด 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 57.2 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-35 ปีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 ระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุดจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 ส่วนมากประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,00 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2

2. ผู้ใช้บริการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันไป และผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ใช้บริการมีคุณภาพในระดับมากที่สุด คือ ในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.18$) ด้านระบบการให้บริการ ($\bar{X} = 4.20$) และด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.06$)

คำสำคัญ : คุณภาพการให้บริการ, ประชาชน, เทศบาลนครนนทบุรี

Abstract

Research study the objective of this study was to study the level of quality of public service of the Civil Registration Division and the National Identity Card of Nonthaburi Municipality, Muang District, Nonthaburi Province. and to compare the quality of public service of the Civil Registration Division and the National Identity Card of Nonthaburi Municipality, Mueang District, Nonthaburi Province. Classified by personal factors the population used in this study was Users who come to contact to obtain services from the Civil Registration Division and ID cards of Nonthaburi Municipality, Mueang District, Nonthaburi Province Samples of 39 people who used the service each day, aged 18 years and over, were collected for 10 days, totaling 390 people. The research instrument was a questionnaire.

1) Most of the respondents were female than male. There were 223 females, representing 57.2 percent, most were between 25-35 years of age, 136 people, representing 34.9 percent, with bachelor's degree, 192 people, or 49.2 percent. Most of them work in civil service, numbering 112 people, accounting for 28.7 percent, and monthly income 10,001 – 20,000-baht, 149 people, accounting for 38.2 percent.

2) The service users with different personal factors had different opinions on the quality of public service of the Civil Registration Division and the National Identity Card of Nonthaburi Municipality, Muang District, Nonthaburi Province, and the service users had different opinions on the service quality. Citizens of the Civil Registration Division and National Identity Card of Nonthaburi Municipality, Muang District, Nonthaburi Province. Overall, the quality of service was at a very high level ($\bar{x} = 4.20$). It was at the highest level ($\bar{x} = 4.27$), building and premises ($\bar{x} = 4.18$), service system ($\bar{x} = 4.20$), and public relations ($\bar{x} = 4.06$).

Keywords: Service quality, people, Nonthaburi Municipality

1. บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ จากกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งมีผลด้านสังคม เศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรม ด้านการคมนาคม ด้านเทคโนโลยีเป็นการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกแห่งการพัฒนา ทำให้การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความต้องการขั้นพื้นฐานจากภาครัฐในด้านสาธารณสุขปลอดภัยจนสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้มี

ประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วได้มาตรฐาน เป็นที่น่าเชื่อถือองค์กรต่าง ๆ จึงควรมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาคุณภาพการบริการให้ได้มาตรฐาน ซึ่งการบริการที่มีคุณภาพนั้น อาจจะต้องอาศัยการพัฒนาด้านระบบงานของทุกระดับ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงไปจนถึงพนักงานระดับล่าง ในการที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น ทุกคนควรจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบริการ ยิ่งไปกว่านั้น การดำเนินการดังกล่าวของภาครัฐต้องได้รับความร่วมมือจากส่วนราชการต่าง ๆ ในการปรับปรุงการบริการให้มีประสิทธิภาพให้ดียิ่งขึ้น

เทศบาลนครนนทบุรีเป็นเทศบาลประเภทพิเศษ มีพื้นที่ในเขตเทศบาลรวม 38.9 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เขตเทศบาลประกอบด้วย 5 ตำบล คือ ตำบลสวนใหญ่ ตำบลตลาดขวัญ ตำบลบางเขน ตำบลบางกระสอ และตำบลท่าทราย เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบและดูแลประชาชนในท้องถิ่น จัดเป็นเทศบาลขนาดใหญ่กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนถือเป็นหน้าที่ของเทศบาลนครนนทบุรีที่ต้องคอยให้บริการแก่ประชาชนทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล เป็นงานหลักของงานทะเบียนชนิดต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยเพราะเป็นเอกสารสิทธิที่กำหนดฐานะความเป็นคนไทยขั้นพื้นฐาน และเป็นข้อมูลทางสถิติซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ได้ซึ่งในแต่ละวันมีประชาชนเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการให้บริการแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการกับกองทะเบียนราษฎรและบัตรประชาชน ได้รับการบริการที่มีคุณภาพ เทศบาลนครนนทบุรีจึงได้มีการพัฒนาบุคลากรในการให้บริการแก่ประชาชน ตลอดจนปรับปรุงภูมิทัศน์สถานที่ในการให้บริการโดยการสร้างตึกบริการประชาชนหลังใหม่ ให้มีความสะดวกสบายมี เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้รองรับการให้บริการแก่ประชาชน ให้สอดคล้องตามพันธกิจในเรื่องพัฒนาคุณภาพการบริการ โดยเน้นการสร้างเสริมศักยภาพบุคลากร ตลอดจน การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมสืบต่อไป

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปรับปรุง และพัฒนากองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ฉะนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารหรือผู้กำหนดนโยบายที่จะแก้ไขปัญหาส่วนนี้หรือนำไปสู่การพัฒนาปัญหาการใช้ บริการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ขอบเขตประชากรและพื้นที่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มาใช้บริการกองทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ซึ่งผู้วิจัยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ให้บริการที่มาติดต่อขอรับบริการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีเฉลี่ยวันละประมาณ 150 คน เก็บตัวอย่างของประชาชนที่มาใช้บริการในแต่ละวันจำนวน 39 คน เก็บข้อมูล 10 วัน รวมทั้งหมด 390 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านระบบการให้บริการ และด้านการประชาสัมพันธ์

5. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้มี ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีใน 4 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านการ ให้บริการของเจ้าหน้าที่ 2)ด้านอาคารสถานที่ 3)ด้านระบบการให้บริการ และ 4)ด้านการประชาสัมพันธ์เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการสำรวจ (Survey Method) โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ให้กับประชาชนที่มาใช้บริการในแต่ละวัน จำนวน 39 คน ใช้เวลาเก็บข้อมูล 10 วัน รวมแล้วเป็นจำนวน 390 คน โดยให้ตัวอย่างมีอิสระในการตอบและเมื่อตอบเสร็จแล้วให้นำแบบสอบถามส่งคืนมายังผู้วิจัย

7. สรุปผลการวิจัย

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรได้แก่ เพศ อายุการศึกษา อาชีพ รายได้วิเคราะห์โดยใช้วิธีการห่าร้อยละ ดังที่แสดงในตารางที่ ๑

ตาราง ๑. แสดงจำนวนและร้อยละ ของผู้ใช้บริการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	157	40.3
หญิง	223	59.7
๒. ช่วงอายุ		
15 - 24 ปี	68	17.4
25 - 35 ปี	136	34.9
36 - 45 ปี	97	24.9
มากกว่า 46 ปี	89	22.8
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	182	46.7
ปริญญาตรี	192	49.2
สูงกว่าปริญญาตรี	16	4.1
4. อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	98	25.1
อาชีพรับราชการ	112	28.7
พนักงานเอกชน	77	19.8
อื่น ๆ	103	26.4
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	119	30.5
10,001 – 20,000 บาท	149	38.2
20,001 – 30,000 บาท	87	22.3
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	35	9.0

จากตารางที่ 1. แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีเพศชายจำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 เพศหญิง จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 57.2

จำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ช่วงอายุที่พบมากที่สุดคือ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-35 ปีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่พบมากที่สุดคือ ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2

จำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพที่พบมากที่สุดคือ ส่วนมากประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗ และจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า รายได้ต่อเดือนที่พบมากที่สุดคือ มีรายได้ต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 38.2

2. ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการประชาชน

ตารางที่ ๒. แสดงผลค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

คุณภาพการให้บริการประชาชนของ กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัว ประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี			
	$\bar{X}$	S.D.	คุณภาพการให้บริการ
1. ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่	4.27	0.79	มากที่สุด
2. ด้านอาคารสถานที่	4.18	1.10	มาก
3. ด้านระบบการให้บริการ	4.20	0.91	มาก
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	4.06	0.92	มาก
สรุป	4.20	0.80	มาก

จากตารางที่ 2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยใช้การวิเคราะห์โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังต่อไปนี้

ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ พบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าผู้ใช้บริการมีคุณภาพการให้บริการในระดับมากกับการที่เจ้าหน้าที่ให้การต้อนรับและให้คำแนะนำตอบข้อซักถาม ตรวจสอบหลักฐานของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูง มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่ที่ ปฏิบัติมีความน่าเชื่อถือไว้วางใจให้บริการตามหน้าที่โดยมิได้เรียกร้องผลประโยชน์อันมิควรให้บริการอย่างขำนาญ รวดเร็ว ถูกต้อง และรอบคอบ บริการด้วยความเต็มใจ ยิ้มแย้มแจ่มใส เสมอภาคและเป็นธรรมเป็นไป ตามลำดับขั้นตอนไม่มีการลัดคิวหรือข้ามคิว

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีด้านอาคารสถานที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) ผู้ใช้บริการมีความคิดเห็นกับการที่มีสถานที่จอดรถเพียงพอ สถานที่ตั้งของหน่วยงานสะดวกในการเดินทางมาใช้บริการสภาพภายนอกและภายในอาคาร สำนักงานมีความสะอาดเรียบร้อย มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ มีห้องน้ำสะอาดเรียบร้อยเพียงพอต่อการใช้บริการ จัดสถานที่แบ่งสัดส่วนอย่างเหมาะสม และมีการจัดที่นั่งสำหรับนั่งรอรับบริการได้อย่างพอเพียง

ด้านระบบการให้บริการ พบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีด้านระบบการให้บริการมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) มีป้ายแสดงขั้นตอนการติดต่อใช้บริการอย่างชัดเจน แบบฟอร์มเข้าใจง่ายพร้อมทั้งมีตัวอย่างประกอบการกรอกแบบฟอร์มอย่างชัดเจน มีการจัดเตรียมแบบฟอร์มต่าง ๆ สำหรับผู้ให้บริการอย่างเพียงพอ ระยะเวลาการให้บริการในแต่ละรายการเป็นไปอย่างรวดเร็ว รวมถึงระยะเวลาในการเปิด - ปิดทำการมีความเหมาะสม

ด้านการประชาสัมพันธ์พบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) มีเอกสารแผ่นพับแนะนำการเตรียมหลักฐานและขั้นตอนต่าง ๆ ในการเข้ารับบริการมีความหลากหลายของสื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์มีการประชาสัมพันธ์การให้บริการอย่างทั่วถึงและชัดเจน

ด้านภาพรวม พบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ด้านภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) โดยเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ในด้านอาคารสถานที่ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ด้านระบบการให้บริการมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ด้านการประชาสัมพันธ์มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

3. สรุปผลข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยที่ว่า “ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน” ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบสมมติฐานในปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของประชาชนผู้มาใช้บริการที่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 2 จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 3 จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 4 จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานที่ 5 จากการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

8. อภิปรายผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

การศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง คือ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและในแต่ละด้าน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ 2) ด้านอาคารสถานที่ 3) ด้านระบบการให้บริการ และ 4) ด้านการประชาสัมพันธ์แต่ละด้านพบว่า

ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีคุณภาพการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}$ = 4.27) อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีทั้งในด้านความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติงานและในด้านการเต็มใจบริการ (service mind) จึงทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจและเกิดความประทับใจในการบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ (2533) ที่ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการและความเชื่อมั่นในการให้บริการมากที่สุด คือ ด้านเจ้าหน้าที่บุคลากรผู้ให้บริการ

ด้านอาคารสถานที่ ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีมีต่อคุณภาพการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X}$ = 4.18) อาจเป็นเพราะเทศบาลนนทบุรีให้ความสำคัญเกี่ยวกับ

ความสะดวกสบายของประชาชนที่มาติดต่อราชการ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดโดยเฉพาะเรื่องของสถานที่ จอดรถที่มีเพียงพอต่อการใช้บริการภายในอาคารที่ให้บริการสะอาดเรียบร้อยกว้างขวางจัดเป็นระเบียบ อีกทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น น้ำดื่ม หนังสือพิมพ์นิตยสาร และโทรทัศน์ LCD สำหรับบริการผู้มาติดต่อราชการ เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายความสะดวกสบายขณะรอรับบริการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหา เติชนทีสิทธาภิกขุ (2555) ที่ศึกษาประสิทธิผลการให้บริการของเทศบาลตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร พบว่าระดับประสิทธิผลการให้บริการแก่ประชาชนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านอาคารสถานที่ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านระบบการให้บริการ ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีคุณภาพการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.20$) อาจเป็นเพราะมีระบบการให้บริการเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน ไม่ซับซ้อนยุ่งยาก ทั้งยังมีแผนการให้บริการในงานที่ผู้ใช้บริการมาติดต่ออย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงขั้นตอน ลำดับก่อนหลัง และมีตัวอย่างการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ไว้เป็นตัวอย่าง ซึ่งหากดูแล้วไม่เข้าใจยังมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการตอบคำถาม ดังนั้นจึงทำให้ระบบการให้บริการของเทศบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ใช้บริการไม่เกิดความสับสน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิดา โฆวงศ์ประเสริฐ (2556) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้ารับบริการงานทะเบียนราษฎรที่ว่าการอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจมากคือ ด้านคุณภาพการให้บริการและด้านกระบวนการระบบการให้บริการ

ด้านการประชาสัมพันธ์ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีมีคุณภาพการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{X} = 4.06$) อาจเป็นเพราะงานทะเบียนราษฎรของเทศบาลนครนนทบุรีค่อนข้างให้ความสำคัญกับงานด้านประชาสัมพันธ์โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์สำหรับบริการให้ข้อมูลข่าวสารในทุก ๆ เรื่องแก่ผู้ใช้บริการ มีเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์มีการนำระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ทางอินเทอร์เน็ตสำหรับบริการ จึงทำให้ผู้ใช้บริการรู้สึกว่าจะสามารถได้รับคำแนะนำ และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุจิรา เหลืองอุบล และน้ำลิน เทียมแก้ว (2555) ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของสำนักวิทยุบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2554 พบว่าผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการด้านการประชาสัมพันธ์ในระดับมากที่สุดคือ เอกสารแนะนำการให้บริการมีความครบถ้วนชัดเจน และมีช่องทางในการเสนอแนะข้อคิดเห็นที่หลากหลาย

การศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่สอง คือ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บริการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า

ในภาพรวมของประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้และเมื่อพิจารณาในข้อย่อยแล้วพบว่า ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการไม่แตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ยังมีการให้บริการในแต่ละเพศที่ต่างกันอยู่บ้าง

ในภาพรวมของประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้และเมื่อพิจารณาในข้อย่อยแล้วพบว่า ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านระบบการให้บริการที่ไม่แตกต่างกัน โดยรวมอาจเป็นเพราะช่วงของอายุที่แตกต่างกัน ทำให้มีความต้องการที่แตกต่างกันในแต่ละด้าน ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการของเจ้าหน้าที่ความเอาใจใส่ในรายละเอียด อาคารสถานที่ที่เหมาะสม สะอาดเรียบร้อย หรือการประชาสัมพันธ์จากสื่อต่าง ๆ

ในภาพรวมประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้และหากพิจารณาในปัจจัยย่อยแล้วพบว่า ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการแตกต่างกันในทุกด้าน อาจเป็นเพราะยังมีข้อบกพร่องในการให้บริการที่ไม่เสมอภาคอยู่ อาจจะเหนี่ยวนำต่อการให้บริการ หรือในอีกแง่หนึ่งคือ การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องในการแบ่งแยกหรือแบ่งระดับความคิดเห็นในการบริการต่าง ๆ คนที่มีการศึกษาสูงส่วนมากอาจจะอยากได้รับการบริการที่ดีเลิศและมีความคาดหวังในการให้บริการที่สูงกว่าปกติ

ในภาพรวมประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้และเมื่อพิจารณาในรายด้านแล้วพบว่า ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านระบบการให้บริการที่ไม่แตกต่างกัน โดยรวมอาจเป็นเพราะยังมีข้อบกพร่องในการให้บริการที่ไม่เสมอภาคอยู่ เจ้าหน้าที่อาจจะเหนี่ยวนำต่อการให้บริการ หรือในอีกแง่คือ แต่ละอาชีพที่แตกต่างกันอาจมีความต้องการในแต่ละการบริการที่แตกต่างกันตามสิ่งที่เคยได้รับ ได้เห็นหรือสิ่งที่คุ้นเคยเป็นประจำ ในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของความสะอาดหรือความสวยงามของอาคาร ความเป็นมิตรของบุคคล เป็นต้น

ในภาพรวมประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้และเมื่อพิจารณาในรายด้านแล้วพบว่าความคิดเห็นของผู้ใช้บริการแตกต่างกันในเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านระบบการให้บริการที่ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะยังมีข้อบกพร่องในการให้บริการที่ไม่เสมอภาคอยู่ เจ้าหน้าที่อาจจะเหนื่อยล้าต่อการให้บริการ หรือในอีกแง่หนึ่งคือรายได้ที่ได้รับของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องในการแบ่งแยกหรือแบ่งระดับความคิดเห็นในการบริการต่าง ๆ คนที่มีรายได้สูงส่วนมากจะอยากได้รับการบริการหรือความใส่ใจที่ดีเลิศ และมีความคาดหวังในการให้บริการที่สูงกว่าคนที่มีรายได้น้อย

9. ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากการศึกษาคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพการให้บริการประชาชนในภาพรวมและในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้อย่างต่อไปนี้

ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ควรจัดสรรเจ้าหน้าที่ให้บริการเพียงพอต่อการให้บริการมากกว่านี้ รวมถึงจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในด้านการให้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาไว้ซึ่งคุณภาพของการปฏิบัติหน้าที่และการบริการ โดยเน้นที่ความมีประสิทธิภาพของการให้บริการ หลักความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง และความเท่าเทียมกันในการบริการแบบไม่เลือกปฏิบัติเพิ่มความใส่ใจในการให้บริการกับผู้ใช้บริการที่มีอายุน้อย ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ใช้บริการที่มีการศึกษาสูง เพราะทุกคนล้วนแล้วแต่อยากได้รับการบริการและการเอาใจใส่ที่ดีเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

ด้านอาคารสถานที่ ควรเพิ่มพื้นที่จอดรถให้มากกว่าเดิม เนื่องจากผู้ใช้บริการที่มีฐานะดียังมีความลำบากในการหาที่จอดรถอยู่บ้าง ควรจัดสถานที่บริการให้แบ่งสัดส่วนเหมาะสมเข้าใจง่ายแก่การใช้บริการของทุกเพศทุกวัยและทุกระดับ ดูแลความสะอาดเรียบร้อยของห้องน้ำและอาคารให้เป็นที่น่าประทับใจอยู่ตลอดเวลา ด้านระบบการให้บริการ ควรลดขั้นตอนและลดเวลาในการให้บริการให้น้อยลงกว่าเดิมเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการบริการและเกิดความประทับใจแก่ผู้ใช้บริการโดยเฉพาะผู้ใช้บริการที่มีการศึกษาสูงระดับความพึงพอใจที่คาดหวังไว้ก็สูงเช่นกัน

ด้านการประชาสัมพันธ์ควรเพิ่มความสนใจในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ แก่ผู้ใช้บริการ เช่น การจัดทำคู่มือและแผ่นพับที่ง่ายต่อความเข้าใจสำหรับเด็กวัยรุ่น และผู้สูงอายุจัดทำการประชาสัมพันธ์ ข่าวสารอัพเดทผ่านอินเทอร์เน็ต สำหรับศึกษาการให้บริการ และการเตรียมตัวล่วงหน้า

โดยเฉพาะผู้ที่มีฐานะ และมีระดับการศึกษาสูง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการให้บริการ ส่งผลให้ประหยัดเวลาและสามารถลดระยะเวลาของการให้บริการลงได้

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาคุณภาพการให้บริการประชาชนของกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรควรมีการศึกษาถึงความต้องการ การพัฒนากองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี เพื่อการพัฒนาในส่วนที่ตรงจุดมากขึ้น และเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่มาใช้บริการ

๒. เพิ่มวิธีการสำรวจข้อมูล โดยเพิ่มการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการเพื่อที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่แท้จริงมากขึ้น

๓. ควรศึกษาหน่วยงานที่มีลักษณะเช่นเดียวกัน เพื่อศึกษารูปแบบการให้บริการและการดำเนินงานที่เหมาะสมเพื่อนำผลการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการต่อไป

๔. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีการศึกษากลุ่มเป้าหมายเพียงกลุ่มเดียว คือ ประชาชนผู้มาใช้บริการกองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรีอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ดังนั้นผู้ที่สนใจจะทำการวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาให้ครอบคลุมถึงกระทั่งผู้บริหารและพนักงานในองค์กร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาได้มากขึ้น

10.เอกสารอ้างอิง

พิรุณ รัตนวณิช. คุณภาพบริการด้านสาธารณสุขสำหรับพยาบาล. กรุงเทพฯ : มายด์พับลิชชิ่ง, 2543.

ระพงษ์เฉลิมจิระรัตน์. คุณภาพในงานบริการ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2543.

สุพรรณอินทร์แก้ว. การตลาดธุรกิจบริการเฉพาะอย่าง. กรุงเทพฯ : ธนาเพลส, 2550.

เพ็ญศิริโชติพันธ์. กลยุทธ์การตลาด. อุดรราชธานี : ตระการการพิมพ์, 2552.

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. การตลาดบริการ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น, 2546.

รุจิรา เหลืองอุบล และน้ำลีน เทียมแก้ว. ความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการของสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2554. งานวิจัยสำนักวิทยบริการ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.

นิดา โฆวงศ์ประเสริฐ. ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้ารับบริการงานทะเบียนราษฎรที่ว่าการอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี, 2556.

พระมหาเดชนันท์ สิทธาภิญ. ศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการของเทศบาลตาดงเย็นอำเภอมืองจังหวัด
มุกดาหาร. วิทยานิพนธ์หาบัณฑิต หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัย, 2554.

สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเทศบาลเวียงพางคำ อำเภอแม่
สาย จังหวัดเชียงราย. ประเมินโครงการ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. เขตพื้นที่เชียงราย,
2533.

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่

อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

People Participation in Management of Subdistrict Administrative Organizations in

Ban du provincial, Atsamat District, Roi-Et Province

นายบัณฑิต สายทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

Roi Et Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

แพทย์หญิงขึ้นสคนธ์ เชาว์ตระกูล

โรงพยาบาลสุวรรณภูมิ

Suwannaphum Hospital

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด และ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 368 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศและอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชนการบริหารจัดการ

Abstract

The propose of this research; 1) to study about of people participation in management of subdistrict administration organization in Roi - Et Province. 2) to compare of people participation in management of a subdistrict administration organization in Roi - Et Province by personal factor. The representation sample is people who live in subdistrict administration organization of Roi-Et Province who higher than 18 years old 368 persons. The instrument is questionnaire, statistics in research, frequency, percentage, analysis of variance (ANOVA).

1. The people participation in a subdistrict administration organization was moderate. To consider in each part, the part that showed high percentage was the participation for decision making, followed by the participation of beneficiaries, the participation in the operation, and the participation in the evaluation respectively.

2. The people participation in management of a subdistrict administration organization in Roi-Et were not different in the Participation in management is no different. However, difference age and income led to different late of the participation as statistical significance in level 0.01

Keys words: People Participation, Management

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มุ่งเน้นสาระสำคัญใน 4 แนวทางหลัก ได้แก่ 1) การคุ้มครอง ส่งเสริม และการขยายสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเต็มที่ 2) ลดการผูกขาด อำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจประชาชน และส่งเสริมการกระจายอำนาจ 3) การทำให้การเมืองมีความโปร่งใส และมีคุณธรรม รัฐธรรมนูญยังได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีวิธีการเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยมาตรา 287 วรรค 1 บัญญัติว่าประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วย ซึ่งการบัญญัติลักษณะนี้เป็นการบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมซึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมตั้งแต่การกำหนดปัญหา การกำหนดการเลือก การประเมินทางเลือก การบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การร่วมติดตาม ประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ประการสำคัญการบัญญัติในลักษณะนี้จะเป็นการกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ริเริ่มในการสร้างกลไกช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมการ

เปิดพื้นที่ให้แก่ประชาชนชุมชนและภาคประชาสังคมในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในท้องถิ่น สามารถเข้าชื่อกันเพื่อการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหาร ท้องถิ่นออกจากตำแหน่งได้ การเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นก็เช่นเดียวกันประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียง เลือกตั้งก็สามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้เช่นกันทั้งนี้ลักษณะในการบัญญัติก็เช่นเดียวกันการบัญญัติในมาตรา 285 คือการไม่ได้กำหนดจำนวน หรือสัดส่วนของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญฯ แต่ให้เป็นไปตามที่จะมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายต่อไป (วุฒิสาร ตันไชย, 2555 : 11)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บริหารราชการโดยคนในพื้นที่ (บุญอริ ยีหมะ, 2550 : 74-75) กล่าวว่า ในปีพุทธศักราช 2498 จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานในระดับตำบลเสียใหม่ ให้มีประสิทธิภาพ และมีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นด้วย การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการท้องถิ่น ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ประกาศใช้ “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499” จัดตั้ง “องค์การบริหารส่วนตำบล” มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยใช้กระบวนการประชาคมหมู่บ้านประชาคมตำบลแกนนำชุมชนเครือข่ายภาค ประชาชนและองค์กรพัฒนาต่าง ๆ ในการผลักดันให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจากการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาประเทศพัฒนาท้องถิ่นการพัฒนาชนบทในด้านต่าง ๆ ที่ผ่านมายังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรสาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือความล้มเหลวในการดำเนินการพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐบาลมาจากการยึดกลยุทธ์การพัฒนาและยึดแนวคิดทฤษฎีที่มาจากภายนอกบ่อยครั้งที่หน่วยงานภาครัฐบาลเองก็มุ่งแสวงหารูปแบบการพัฒนาชนบทที่เหมาะสมจากต่างประเทศโดยหวังเป็นสูตรสำเร็จของทั่วประเทศแต่การแสวงหาแนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาจากภายนอกโดยหวังนำมาประยุกต์ใช้ต่อชนบทนั้นไม่ได้ผลซึ่งไม่สามารถแทนแนวการศึกษาภาวะเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมของเราเองได้ (โกวิทย์พวงงาม, 2549: 35) นอกจากนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลส่วนใหญ่ คิดว่าการมีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือหรือเทคนิคใหม่ให้ชาวบ้านยอมรับกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่กำหนดไว้แล้วผลที่ตามมาคือโครงการและรายละเอียดการทำงานต่าง ๆ ถูกยัดเยียดแก่ชาวบ้าน และชาวบ้านถูกดึงให้ร่วมมือแทนที่จะมีส่วนร่วม ปัจจุบันทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญแก่องค์การบริหารส่วนตำบล เพราะเป็นองค์กรที่มีบทบาทในท้องถิ่นมากในขณะนี้ซึ่งเป็นองค์กรน้องใหม่ของภาคราชการที่เป็นลูกผสมระหว่างภาคราชการและตัวแทนภาคประชาชนเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทได้บ้างเพราะอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากกว่า และแนวโน้มของการมีส่วนร่วมองค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวโน้มที่จะเลือกจัดบริการผ่านเครือข่าย องค์กรชุมชนและร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกสูงมากกว่าเทศบาล

องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหน่วยงานหลักในการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจในการจัดบริการสาธารณะให้แก่ ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ที่สำคัญต้องได้รับการยอมรับและความเข้าใจ จากประชาชนว่าการปกครองและบริหารท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และมีการกระจายอำนาจหน้าที่การงานที่เป็นภารกิจพื้นฐานจากรัฐบาลกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ กระทำการแทน เช่น การรักษาความสะอาด การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การจัดการศึกษาขั้นประถม ดังนั้น การบริหารท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิผลจึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการนโยบายนโยบายการกระจายอำนาจไปปฏิบัติ เพราะถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจ และหน้าที่ที่ได้รับการถ่ายโอนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติ 5 กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ย่อมไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ

องค์การบริหารส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการบริหารงาน ด้านการติดตามประเมินผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและปัญหาการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีเพศต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีอายุต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกัน

3. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกัน

4. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีอาชีพต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกัน

4. วิธีดำเนินการ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นตำบล บ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 4,514 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน (Yamane Taro, 1973: 108) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 368 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด

การสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ จากหนังสือ ตำรา เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม แล้วรวบรวมแนวความคิด หลักการ นโยบายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนำ

แบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขทางด้านเนื้อหา ภาษาและสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถาม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 คนนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) แล้วคัดเลือก ข้อคำถามที่มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ขึ้นไปได้ค่าเท่ากับ 0.67-1.00 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิเคราะห์สถิติ ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนับความถี่ และหาร้อยละ สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู อำเภอบางสะพาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มโดยใช้ t-test for Independent Samples กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -Way Analysis of Variance)

5. สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู อำเภอบางสะพาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ	สถิติ			ลำดับที่
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.54	0.66	มาก	1
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.42	0.72	ปานกลาง	2
๓. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.47	0.62	ปานกลาง	3
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.36	0.81	ปานกลาง	4
รวม	3.45	0.70	ปานกลาง	

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ อบต. ได้เชิญชวนท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการ/ความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน รองลงมาคือ ท่านเคยได้เข้าร่วมจัดทำประชาคมกับอบต. เกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ท่านเคยร่วมเสนอแนวความคิดหรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมและร่วมวางแผนพัฒนากับอบต. ท่านเคยได้ร่วมในการทำประชาพิจารณ์ร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่และการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินงานของอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุดตามลำดับ

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ของอบต. รองลงมาคือ ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่อบต. จัดทำขึ้นการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม/โครงการของอบต. การมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการของอบต. และท่านได้เข้าร่วมหรือปรับปรุงหรือเป็นกรรมการร่วมในการบริหารงานโครงการต่าง ๆ ของอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ตามลำดับ

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ท่านได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ในด้านระบบสาธารณูปโภคเช่นระบบระบายน้ำระบบประปาหมู่บ้านการทำถนนเป็นต้นรองลงมาคือ ท่านได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาหมู่บ้านในด้านการศึกษา ศาสนา กีฬา และเยาวชนความยากจน เช่น สนับสนุนด้านผู้ยากไร้ผู้ด้อยโอกาสและผู้ติดเชื้อเป็นต้นการได้เข้าร่วมในการรับการฝึกอบรมและเพิ่มพูนความรู้ และอบต. ได้ให้การอุดหนุน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบของรางวัลให้แก่ท่านที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการกับอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ตามลำดับ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของ อบต. รองลงมาคือ ท่านได้ร่วมรับรู้/รับทราบการรายงานผลการดำเนินงาน/โครงการในการพัฒนาอบต. การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของอบต. อย่างสม่ำเสมอการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของอบต. และท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม การใช้ทรัพย์สินของอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ตามลำดับ

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีเพศต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกันพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ	ชาย		หญิง		t	Sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.57	0.60	3.48	0.69	2.430	0.115
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.40	0.74	3.45	0.75	0.208	0.645
๓. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.52	0.53	3.50	0.54	2.356	0.123
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.42	0.79	3.27	0.85	0.271	0.599
รวม	3.78	0.67	3.43	0.71	1.316	0.371

2.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีอายุต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกันพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ บริหารจัดการ	18-25 ปี		26-35 ปี		36-42 ปี		43-50 ปี		51 ปีขึ้นไป	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
๑. ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	3.71	0.49	3.63	0.72	3.40	0.69	3.54	0.55	3.38	0.44
๒. ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติการ	3.72	0.44	3.58	0.78	3.31	0.77	3.38	0.75	3.20	0.49
๓. ด้านการมีส่วนร่วม รับผลประโยชน์	3.78	0.57	3.64	0.54	3.45	0.65	3.32	0.52	3.23	0.33
๔. ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล	3.57	0.70	3.45	0.75	3.33	0.86	3.15	0.83	3.05	0.59
รวม	3.69	0.55	3.57	0.69	3.37	0.74	3.35	0.66	3.22	0.46

2.3 สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกันพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ในทุกด้านดังตารางที่ 4 ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ดจำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการ	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.26	0.74	3.50	0.59	3.48	0.66
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.12	0.74	3.37	0.68	3.40	0.86
๓. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.15	0.67	3.52	0.47	3.36	0.65
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.90	0.80	3.45	0.75	3.35	0.93
รวม	3.10	0.74	3.46	0.62	3.39	0.78

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการ	ปวส./ อนุปริญญา		ปริญญาตรี/ เทียบเท่า		สูงกว่า ปริญญาตรี	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.60	0.62	3.58	0.75	3.78	0.49
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.57	0.68	3.68	0.52	3.57	0.52
๓. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.70	0.52	3.62	0.61	3.93	0.20
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.87	0.31	3.52	0.18	3.12	0.63
รวม	3.69	0.53	3.6	0.52	3.6	0.46

2.4 สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีอาชีพต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกัน พบว่าประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ส่วนด้านอื่น ไม่แตกต่างกัน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการ	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ		ธุรกิจ/ ค้าขาย		เกษตรกร		อื่น ๆ	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.53	0.74	3.58	0.50	3.46	0.66	3.58	0.74
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.48	0.70	3.50	0.70	3.34	0.81	3.55	0.84
๓. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.56	0.68	3.65	0.54	3.37	0.67	3.71	0.42
๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.40	0.78	3.42	0.78	3.25	0.86	3.56	0.86
รวม	3.49	0.73	3.54	0.63	3.36	0.75	3.6	0.72

6. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านคู อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ย อยู่ในอันดับ

สูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติพงษ์ พงศ์วิทย์เวคิน (2551 : 112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศรษฐไชย หทัยวรรณ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร ส่วนตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ อบต. ได้เชิญชวนท่านเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา/ความต้องการ/ความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน รองลงมาคือ ท่านเคยได้เข้าร่วมจัดทำประชาคมกับ อบต. เกี่ยวกับโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ท่านเคยร่วมเสนอแนวความคิดหรือแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมและร่วมวางแผนพัฒนากับอบต. ท่านเคยได้ร่วมในการทำประชาพิจารณ์ร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่และการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินงานของอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ตามลำดับสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติพงษ์ พงศ์ วิทย์เวคิน (2551 : 112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ด้านการร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของ อบต. รองลงมาคือ ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่อบต. จัดทำขึ้นการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม/โครงการของอบต. การมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรม/โครงการของอบต. และ ท่านได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงหรือเป็นกรรมการร่วมในการบริหารงานโครงการต่าง ๆ ของอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัย ของเศรษฐไชย หทัยวรรณ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ท่านได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ในด้านระบบ สาธารณูปโภคเช่นระบบระบายน้ำระบบประปาหมู่บ้านการทำถนนเป็นต้นรองลงมาคือ ท่านได้รับผลประโยชน์ จากโครงการพัฒนาหมู่บ้านในด้านการศึกษาศาสนากีฬาและเยาวชนความยากจนเช่นสนับสนุนด้านผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ติดเชื้อเป็นต้นการได้เข้าร่วมในการรับการฝึกอบรมและเพิ่มพูนความรู้และอบต. ได้ให้การ อุดหนุน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบของรางวัลให้แก่ท่านที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการกับอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน อันดับต่ำสุด ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระยุทธ สุดเสมอใจ (2551 : บทคัดย่อ) ปัจจัยที่มีผลต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จากการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลบ้านตึก พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงานประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน ของอบต. รองลงมาคือ ท่านได้ร่วมรับรู้/รับทราบการรายงานผลการดำเนินงาน/โครงการในการพัฒนาอบต. การมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของอบต. อย่างสม่ำเสมอการมีส่วนร่วมในการแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของอบต. และท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ทรัพย์สินของอบต. มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ อินทร (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลแม่่นาจร ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีเพศต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกันพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน ในทุกด้านสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระยุทธ สุดเสมอใจ (2551 : บทคัดย่อ) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมใน การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านตึก ได้แก่ เพศ

2.2 สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีอายุต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกัน พบว่า

ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า อายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกันพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ในทุกด้านสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติพงษ์ พงศ์วิทย์เวคิน (2551 : 112) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.4 สมมติฐานที่ 4 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลที่มีอาชีพต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่แตกต่างกัน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01ในด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ส่วนด้านอื่น ไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ วารินทร์ จันทรรัตน์ (2548 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่าการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนผู้นำชุมชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนในการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย ในด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินงานของอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด การกำหนดวิธีการดำเนินงานของอบต. จากประชาชนนั้นเป็นไปได้ยาก เพราะวิธีการดำเนินงานนั้นจะมีกฎ ระเบียบ และวิธีการจากต้นสังกัดสั่งการโดยตรงอยู่แล้ว แต่การที่จะให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ถึงวิธีการดำเนินงานนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้/รับทราบในการจัดทำแผน การกำหนดวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินโครงการ การกำหนดงบประมาณในการบริหารงาน เพื่อให้ผลการดำเนินงานตรงตามความต้องการของประชาชนมากที่สุด

2. จากผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการพบว่า ประชาชนได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงหรือเป็นกรรมการร่วมในการบริหารงานโครงการต่าง ๆ ของอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาในการบริหารงานกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ

3. จากผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์พบว่าอบต. ได้ให้การอุดหนุน/จ่ายค่าตอบแทน/มอบของรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการกับอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด องค์การบริหารส่วนตำบลควรคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการดำเนินโครงการพัฒนาหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ ให้มากที่สุด และควรมีการอุดหนุน จ่ายค่าตอบแทน มอบของรางวัลให้กับประชาชนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการกับอบต. ในโอกาสต่าง ๆ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ประชาชน

4. จากผลการวิจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ทรัพย์สินของอบต. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำสุด ฉะนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรทำรายการแสดงบัญชีทรัพย์สินของอบต. เป็นประจำทุกปี และแจ้งให้ประชาชนทราบ เพื่อให้ประชาชนได้ตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดู่ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุงและเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- โกวิท พวงงาม. (2549). มิติใหม่การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- ธีระยุทธ สุดเสมอใจ. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบทมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- นิติพงษ์ พงศ์วิทย์เวคิน. (2551) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.
- บุญอริ ยี่หะ. (2550). ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์. สงขลา : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลด.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2555). การสร้างความปรองดองแห่งชาติ. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 : (5-28).
- เศรษฐไชย หทัยวรรณ. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพี้ อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สุเทพ อินทร. (2553) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ นاجر อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาษาต่างประเทศ

- Kowit Puang-ngam. (2006). A New Dimension of Local Government. Bangkok: Samatum Publication House Co., Ltd...
- Teerayut Sutsam. (2008). Factors Affecting People's Participation in Management of Subdistrict Administrative Organizations in Ban Tuek Subdistrict, Si Satchanalai District, Sukhothai Province. Master of Public Administration Term Paper in of Urban and Rural Community Development and Administration in Khon Kaen University.
- Nitipong Pongwittayawakin. (2008). People's Participation in Operations of Subdistrict Administrative Organizations in Si Satchanalai District, Sukhothai Province. Veridian E-Journal, Silpakorn University ISSN 1906 – 3431.
- Boomkorree Yeehama. (2007). Introduction to Political Science. Songkhla: Samlada Limited Partnership.

Wuttisarn Tunchai. (2012). Creating National Reconciliation. E-journal King Prajadhipok's Institute. Vol. 10, No.1: (5-28). Sachchai Hathaiwan. People's Participation in Local Development Plan of Subdistrict Administrative Organizations in Nam Phi Subdistrict, ThongSaen Khan District, Uttaradit Province. Master of Public Administration Thesis in Urban and Rural Community Development and Administration in Uttaradit Rajabhat University.

Sutep Inton. (2010). People's Participation in Management of Subdistrict Administrative Organizations in Mae Na Chon Subdistrict, Mae Chaem District, Chiang Mai Province. Master of Public Administration Thesis in Political Science in Chiang Mai University.

Yamane, Taro. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. Third edition. New York: Harper and Row Publication.

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำ

ชาติ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

STUDENTS' OPINIONS ON BUDDHISM COMMANDMENT AS THE NATIONAL RELIGION

IN THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND

นางสาวปิยพรดี ทองดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

Roi Et Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารานีธรรม 6 และวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 172 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และนักวิชาการด้านนิติศาสตร์โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39 ซึ่งหลักสารานีธรรม 6 มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนา ประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมพุทธธรรมเพื่อการเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 โดยมีความเห็นว่าการพัฒนาจิตใจจากคำสอนทางศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่รัฐไม่อาจเข้าไปบังคับหรือจำกัดการแสดงออกเรื่องจิตใจของมนุษย์โดยสภาพ และรัฐไทยควรเคารพเสรีภาพทางศาสนา

คำสำคัญ: หลักสารานีธรรม ; ความคิดเห็น

Abstract

This research article aims to study opinions, Relationship between Saranee Dharma Principle 6 and analysis of problems obstacles and recommendations on students' opinions towards the establishment of Buddhism as a national religion in the Constitution of the

Kingdom of Thailand. By using integrated research methods from a simple sampling method. A total of 172 people was using questionnaires as a tool and 9 key informants divided into 3 groups: scholars on Buddhism, Academics in Public Administration and legal scholars using the interview form as a tool.

The results showed that the level of the students' opinions towards the promulgation of Buddhism as the national religion in the constitution of the Kingdom of Thailand was at a moderate level with an average of 3.39 National Religion in the Constitution of the Kingdom of Thailand. It is of the view that spiritual development from religious teachings is important but the state cannot enforce or limit the expression of the human mind by its nature and the Thai state should respect religious freedom

Keywords: the principle of Saranee Dharma; comment.

1. บทนำ

ข้อความตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560 มาตรา 7 บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก” และมาตรา 67 บัญญัติว่า “รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นในการอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย” ปัญหาที่ปรากฏในข้อความดังกล่าว จึงได้มีผู้ขยายความที่แตกต่างจากวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ตามที่บทบัญญัติได้กำหนดไว้เป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดปัญหาการถกเถียงในประเด็นนี้เป็นวงกว้างและคุุเดือดร้อนตามลำดับ

ในประเด็นของการเรียกร้องให้มีศาสนาประจำชาติไทยและการมีซึ่งสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาตามมาตรา 31 บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการพิจารณาว่าประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ประเทศไทยเหมาะสมหรือสมควรกับการบัญญัติให้มีศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่อย่างไร

อันเนื่องมาจากประเทศไทยมิได้ใช้แนวคิดการแยกศาสนาออกจากการเมืองการปกครองอย่างเด็ดขาดเหมือนอย่างประเทศตะวันตก แต่ใช้หลักคิดอย่างวิถีพุทธเป็นกุศโลบายในทางนโยบายในการบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างถูกต้องเหมาะสม คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในปีพุทธศักราช 2560 จึงมิได้บัญญัติให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญ โดยให้เหตุผลสำคัญ โดยสรุป 2 ประการ คือ ประการแรก ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ไม่บังคับให้ทุกคนต้องใช้วัฒนธรรมที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่ให้สิทธิเสรีภาพของบุคคลที่จะเลือกใช้วัฒนธรรมตามความเชื่อที่ทุกคนอยู่อย่างเสมอภาคกัน โดยไม่มีใครถือสิทธิเหนือกว่าใคร ประการที่สอง ข้อพิจารณาด้านศาสนาพุทธตามคำสอนของพระพุทธองค์การมีพระพุทธศาสนาจะดำรงอยู่คู่กับประเทศไทยนานแค่ไหนนั้น ปัจจัยสำคัญอยู่ที่การเข้าถึงและเข้าใจหลักศาสนาตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและนำไปปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม การปฏิวัติรัฐประหารการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2557 ได้ส่งผลให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปีพุทธศักราช 2550 ต้องถูกยกเลิกไป การร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ ได้นำกระแสการเรียกร้องให้บัญญัติศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติกลับมาอีกครั้ง แต่การเรียกร้องครั้งนี้เป็นเพียงการเรียกร้องของชาวพุทธศาสนิกชนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ในขณะที่สังคมไทยยังมีคนศาสนาอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย จึงมุ่งศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาให้ทราบถึงเหตุและผลของการบัญญัติ พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาและเป็นศาสนิกชนที่ดีต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 และความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๓. เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จาก

แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 301 คน 5

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) จำนวน 301 คน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรของ Taro Yamane⁶⁷ ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 172 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และนักวิชาการด้านนิติศาสตร์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 หลักสารานิยธรรม 6 ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ในการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บข้อมูลกับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 172 ชุด และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 คน ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีจดบันทึกและการบันทึกภาพเคลื่อนไหวและเสียงประกอบการสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมานใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Stepwise MRA) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และศึกษาภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. ผลการวิจัย

ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 ซึ่งหลักสารานุกรม 6 มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 โดยมีความเห็นว่าการพัฒนาจิตใจจากคำสอนทางศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่รัฐไม่อาจเข้าไปบังคับหรือจำกัดการแสดงออกเรื่องจิตใจของมนุษย์โดยสภาพ และรัฐไทยควรเคารพเสรีภาพทางศาสนา ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 หลักสารานุกรม 6 ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หลักสารานุกรม	ค่าเฉลี่ย	พุทธธรรมเพื่อการเห็นด้วยอยู่ในระดับ
1.เมตตาทายกรรม	3.90	มาก
2.เมตตาวจีกรรม	4.05	มาก
3.เมตตาเมทตกรรม	3.72	มาก
4.สาธารณโภคีตา	3.45	มาก
5.ศีลสามัญญตา	3.74	มาก
6.ทิวาสัมมัญญตา	3.51	มาก
หลักสารานุกรม 6	3.72	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า หลักสารานุกรม 6 มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยพุทธธรรมเพื่อการเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.เมตตาทายกรรม โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.90

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันเอื้อต่อความเชื่อด้านการนับถือศาสนาอย่างไร

1.รัฐพึงให้ความคุ้มครองศาสนาพุทธเถรวาท	มีค่าเฉลี่ย 3.67
2.รัฐไทยควรเอื้อผลประโยชน์แก่คณะสงฆ์ไทย	มีค่าเฉลี่ย 4.00
3.รัฐไทยควรคุ้มครองทุกศาสนาอย่างเท่าเทียม	มีค่าเฉลี่ย 4.04

2. เมตตาวจีกรรม โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.05

การตัดสินใจบัญญัติพระพุทธศาสนาให้เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะมีผลกระทบต่อศาสนาอื่นในด้านใดบ้าง

4.รัฐไทยควรเคารพเสรีภาพทางศาสนา	มีค่าเฉลี่ย 4.28
5.รัฐไทยควรพิจารณาการศึกษาในรูปแบบปรีดีธรรม	มีค่าเฉลี่ย 3.97
6.รัฐไทยควรมีการศึกษาพุทธศาสนาทั้งภายในและนอกวัด	มีค่าเฉลี่ย 3.95

3. เมตตามโนกรรม โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.72

หากมีการบัญญัติพระพุทธรูปศาสนาให้เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะส่งผลอย่างไรต่อความเชื่อแต่ละศาสนา

7.รัฐไทยมิได้อยู่ในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณ	มีค่าเฉลี่ย 3.89
8.รัฐไทยพึงเป็นกลางทางศาสนา	มีค่าเฉลี่ย 3.73
9.พระพุทธรูปเป็นศาสนาของรัฐไทย	มีค่าเฉลี่ย 3.56

4. สาธารณโภคิตา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.45

การผลักดันของกลุ่มผู้เรียกร้องกลุ่มหนึ่งต่อการบัญญัติพระพุทธรูปให้เป็นศาสนาประจำชาติ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยส่งผลต่อการจัดสรรผลประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมในสังคมไทยอย่างไร

10.พระพุทธรูปพึงเข้าไปมีบทบาทกับภาครัฐเสมอ	มีค่าเฉลี่ย 3.36
11.คณะสงฆ์พึงถูกจัดตั้งโดยรัฐไทย	มีค่าเฉลี่ย 3.39
12.มหาเถรสมาคมพึงมีอำนาจตามกฎหมายของรัฐ	มีค่าเฉลี่ย 3.60

5. สีสามัญญตา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.74

หากรัฐพึงสนับสนุนให้บัญญัติพระพุทธรูปให้เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะส่งผลต่อประสบการณ์ที่ตึงตามทางด้านศาสนาอย่างไร

13.องค์กรศาสนาหรือกลุ่มศาสนาพึงได้รับการดูแลจากรัฐไทย	มีค่าเฉลี่ย 3.54
14.เสรีภาพไม่ควรอยู่ภายใต้ข้อจำกัดข้อบทบัญญัติ	มีค่าเฉลี่ย 3.73
15.เสรีภาพในการนับถือศาสนาต้องไม่เป็นปฏิปักษ์กับหน้าที่พลเมือง	มีค่าเฉลี่ย 3.95

6. ทิฐีสามัญญตา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.57

หากมีมติเห็นชอบร่วมกันระหว่างรัฐไทยและมหาเถรสมาคมในการบัญญัติพระพุทธรูปให้เป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จะส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่นับถือศาสนาอื่นอย่างไร

16.รัฐพึงจัดตั้งหน่วยงานทางราชการเพื่อควบคุมดูแลให้แก่พระสงฆ์	มีค่าเฉลี่ย 3.71
17.ความเข้มแข็งของรัฐชาติต้องมีอำนาจเด็ดขาดเหนือศาสนจักร	มีค่าเฉลี่ย 3.32
18.การสร้างศาสนทายาทแก่ฝ่ายพุทธจักรถือเป็นประโยชน์ต่อเสรีภาพทางศาสนา	มีค่าเฉลี่ย 3.50

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับการเห็นด้วยอยู่ในระดับ
1.ความเชื่อ	3.77	มาก
2.ความคิด	3.95	มาก
3.การตัดสินใจ	3.87	มาก
4.การแสดงออกทางด้านความรู้สึก	4.11	มาก
5.ประสบการณ์	3.51	มาก
6.สภาพแวดล้อม	3.46	มาก
ความคิดเห็น	3.77	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการเห็นด้วยของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อยู่ในระดับมาก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความเชื่อ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.77

ความเข้าใจและการยอมรับ นับถือ เชื่อมั่นในสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยไม่ต้องมีเหตุผลใดมาสนับสนุนหรือพิสูจน์

1.พระสงฆ์เป็นผู้นำจิตใจด้านจิตวิญญาณ	มีค่าเฉลี่ย 3.60
2.ความเชื่อทางศาสนาเป็นความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ภายในจิตใจมนุษย์	มีค่าเฉลี่ย 3.93
3.ความเชื่อทางศาสนาพุทธพึงรักษาเจตจำนงตามวิถีทางซึ่งจัดว่าเป็นอนุรักษนิยม	มีค่าเฉลี่ย 3.78

2. ความคิด โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.95

สิ่งที่นี้รู้ขึ้นในใจ ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในใจ ก่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ต่อไป สติปัญญา ที่จะทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งอย่างถูกต้องและสมควร

4.รัฐไทยพึงแยกพุทธจักรออกจากการปกครอง	มีค่าเฉลี่ย 3.58
5.มนุษย์ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในทางความคิดและมโนธรรม	มีค่าเฉลี่ย 4.19
6.เสรีภาพทางศาสนาเป็นเสรีภาพปัจเจกบุคคล	มีค่าเฉลี่ย 4.08

3. การตัดสินใจ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.87

การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ให้เหลือทางเลือกเดียว

7.การปฏิบัติตามความเชื่อของศาสนาย่อมไม่ขัดต่อเหตุผลของรัฐ	มีค่าเฉลี่ย 3.73
8.การศึกษารูปแบบปรีดีธรรมย่อมไม่กระทบต่อเสรีภาพในการนับถือศาสนาอื่น	มีค่าเฉลี่ย 3.73
9.มนุษย์ทุกคนพึงมีสิทธิเสรีภาพกับการนับถือศาสนา ตามปณิญาสากล ว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948	มีค่าเฉลี่ย 4.15

4. การแสดงออกทางด้านความรู้สึก โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.11

อารมณ์ ท่าทาง การกระทำ ลักษณะนิสัย ซึ่งบางครั้งจะออกมาในงานศิลปะเหมือนการสื่อสารแตกต่างกัน ตรงที่การแสดงออก

10.การพัฒนาจิตใจจากคำสอนทางศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ย 3.84

11.รัฐไม่อาจเข้าไปบังคับหรือจำกัดการแสดงออกเรื่องจิตใจของมนุษย์โดยสภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.54

12.การประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อทางศาสนาเป็นเสรีภาพในการกระทำการ มีค่าเฉลี่ย 3.95

5. ประสพการณ์โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.51

ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมาและประสบการณ์ก็เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการเรียนรู้ทุก ๆ ด้าน

13.การจัดการศึกษารูปแบบวัด สืบทอดมาโดยอาศัยจารีตประเพณีในสังคมไทย มีค่าเฉลี่ย 3.82

14.ความผูกพันส่วนตัวตามประเพณียังคงปรากฏให้เห็นจนถึงปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 2.91

15.รัฐไทยจำต้องแยกศาสนาออกจากการเมือง มีค่าเฉลี่ย 3.80

6. สภาพแวดล้อม โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 3.46

ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (ตัวอย่าง เช่น วัฒนธรรมแบบแผน ประเพณี ความเชื่อ) มีอิทธิพลเกี่ยวข้องถึงกัน เป็นปัจจัยในการเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ผลกระทบจากปัจจัยหนึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหรือทำลายอีกส่วนหนึ่ง

16.พระมหากษัตริย์และผู้สืบสันตติวงศ์ทรงเป็น พุทธมามกะ มีค่าเฉลี่ย 3.41

17.พระมหากษัตริย์ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช มีค่าเฉลี่ย 3.34

18.พระสงฆ์ได้รับค่าตอบแทนเป็นนิตยภัตเผยแผ่ศาสนา มีค่าเฉลี่ย 3.63

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการแสดงออกทางด้านความรู้สึก มีค่าเฉลี่ย 4.11 ด้านความคิด มีค่าเฉลี่ย 3.95 ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.87 ด้านความเชื่อ มีค่าเฉลี่ย 3.77 ด้านประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ย 3.51 และด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.46 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ หลักสารณียธรรม 6 มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการบัญญัติพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยภาพรวมพุทธธรรมเพื่อการเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายพุทธธรรมพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ได้แก่ พุทธธรรมเมตตาวชิกรรม

มีค่าเฉลี่ย 4.05 พุทธธรรมเมตตากายกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.90 พุทธธรรมศีลสามัญญตา มีค่าเฉลี่ย 3.74 พุทธธรรมเมตตามโนกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.72 พุทธธรรมทวิฏฐสามัญญตา มีค่าเฉลี่ย 3.51 และพุทธธรรมสาธารณโภคีตา มีค่าเฉลี่ย 3.45

6. เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานทะเบียนนักศึกษา สำนักวิชาการและประมวลผล มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. ข้อมูลจากแบบรายงานจำนวนนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564. (อัดสำเนา).

โครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน. สรุปร่างรัฐธรรมนูญ: กรธ. ไม่เขียน "พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ" แต่สั่งรัฐสนับสนุนเฉพาะพุทธเถรวาท. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://ilaw.or.th/node/4080>. [30 กรกฎาคม 2564].

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560. หน้า 9.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560. หน้า 17.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2560. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560. หน้า 4.

Taro Yamane. Statistics: An Introductory Analysis. 3rdEd. New York: Harper and Row Publications. 1973. pp, 727 – 728.